

ТОШКЕНТ ХАЖИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА
МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 48 (5652).

7
МАРТ
ЯКШАНБА

1976 ЙИЛ

Баҳоси 3 тийин.

СОВЕТ ХОТИН-ҚИЗЛАРИГА

Азиз совет хотин-қизлари!

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети сизларни Халқаро хотин-қизлар куни 8 март билан қизгин ва самимий табриклайди!

8 март — бутун планетадаги меҳнаткаш хотин-қизларнинг бирлиги ва бирдамлиги куни бизнинг мамлакатимизда энг порлоқ байрамларнинг бири сифатида, баҳор ва тинчлик рамзи сифатида нишонланмоқда. Совет халқи бу йил бу байрамни жуда баланд руҳ билан қутиб олмақда. КПСС XXV съезди куни кеча ўз ишини тугаллади. Жамиятимиз тарихининг янги истикболлари, совет кишиларининг моддий ва маданий фаровонлигини янада юксалтиришдан иборат ажойиб программа белгиланди. Мамлакатнинг барча меҳнаткашлари жонажон партия съездининг қарорларини, коммунистик қурилишнинг КПСС Марказий Комитети Ҳисобот докладида ўрток Л. И. Брежнев томонидан қўйилган улуғвор вазифаларини ўзларининг жонажон иши деб ғоят баланд руҳ билан қабул қилдилар.

КПССнинг ленинча йўлини амалга ошириш учун курашда Советлар мамлакатининг хотин-қизлари жуда актив қатнашмоқдалар. Ватанимиз ўз муваффақиятлари ва ғалабаларига кўп жиҳатдан хотин-қизларнинг фидокорлиги ва истеъдоди тўғрисида эришди. Ҳозирги кунда миллионларча шонли меҳнаткаш хотин-қизларимиз ишлаб чиқариш самардорлиги ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йил топириқларини муваффақиятли бажариш учун Бутуниттифоқ коммунистик мусобақасига қўшилдилар.

Улар ижтимоий ҳаётнинг барча соҳа-

ларида зўр гайрат билан меҳнат қилиб, ижодий ташаббускорлик намуналарини кўрсатмоқдалар. Совет оиласи аёллар қалбидинг ҳарорати, хотинлар ва оналарнинг меҳрибонлиги билан мустаҳкамдир. Улар болаларни — коммунизмнинг келажакдаги қурувчиларини меҳр-муҳаббат ва зўр эътибор билан социалистик Ватанининг жисмоний соғлом, ғойий эътиқодли муносиб граждандари қилиб ўстирмоқдалар. Азиз хотин-қизлар, буюк, олжаноб меҳнатингиз учун сизларга бутун халқнинг ташаккурини изҳор қиламиз!

Советлар мамлакатидо она, меҳнаткаш аёл қучуқ иззат-ҳурматга сазовордир. Улар тўғрисида ғамхўрлик қилиш — давлатимиз ташкил топган биринчи кунлардан бери давлат сийсати, коммунистик жамиятнинг маънавий қонуни бўлиб қолди. КПСС XXV съездининг қарорларига мувофиқ, хотин-қизларнинг меҳнат, турмуш, дам олиш, медицина хизмати ва социал таъминот шартонларини янада яхшилаш соҳасида қуриладиган тадбирлар буни аққол исбот этади. Совет хотин-қизларининг ҳар томонлама қамол топишлари, ўз талантлари, гайрат ва ижодий қобилиятларини самарали татбиқ этишлари учун уларга янги имкониятлар очиб бериламоқда.

Хотин-қизлар масаласини ҳал этишда мамлакатимиз, қардош социалистик мамлакатлар эришган муваффақиятларнинг жаҳоншумул аҳамияти халқаро хотин-қизлар йилида айниқса аққол намоён бўлди. Совет воқелиги коммунистик йўлдан боргандагина хотин-қизларни озод қилиб, уларнинг чинакам тенг ҳуқуқлигини таъминлаш мумкин эканлигини

ҳеч сўзсиз исбот этувчи далилдир. Жамиятимизда хотин-қизларнинг аҳволи социал, миллий ва ирқий зулмга қарши, империализмга, милитаризм ва реакцияга қарши, мустақкам тинчлик, демократия ва социализм учун курашчилар сафига тобора қатъий қўшилиётган бутун дунёдаги меҳнаткаш хотин-қизлар учун жозибалар намуналар.

Совет аёллари Ватанининг бойлигини ошира бориб, ўз оилалари ҳақида, ўз болаларининг келажаги тўғрисида ғамхўрлик қилиб, КПССнинг ленинча тинчликсевар ташқи сийсатини қизгин маъқулламоқдалар ва қўллаб-қувватламоқдалар. Улар халқаро кескинликнинг юмшатилишини янада чуқураштириш учун, барча халқлар ўртасида тинч ҳамкорлигини ривожлантириш ва дўстлигини мустаҳкамлаш учун актив ҳаракат қилмоқдалар.

Азиз ватандошларимиз! КПСС Марказий Комитети сизларни 8 март байрами билан табриклайди, сизларга сийхат-саломатлик, меҳнатда, ўқишда янги муваффақиятлар, ҳаётда бахт-саодат, фароғат ва шоду хушроқлик тилайди.

Яшасин Халқаро хотин-қизлар куни — 8 март!

Яшасин коммунизмнинг актив қурувчилари — совет хотин-қизлари!

Бутун дунё меҳнаткаш хотин-қизларига қардошлик салом!

Бизнинг улуғ коммунистик Ватанимиз мустаҳкамлашиб, гуллаб-яшнайсин!

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

КОММУНИЗМ ҚУРУВЧИЛАРИ — СОВЕТ ХОТИН-ҚИЗЛАРИГА ШОН-ШАРАФЛАР!

Совет кишилари Халқаро хотин-қизлар куни — 8 мартни халқи равишда баҳор байрами, бахт-саодат ва шоду турмуш байрами деб атайдилар. Бу байрам шу йил — ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида айниқса ташнавордир. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг эндидаги тугал XXV съезди Советлар мамлакатининг меҳнаткашларида фахрлиниш ва эртанги кунга қомил ишонч ҳисларини тугдирмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Л. И. Брежнев съездининг ёпилишида сўзлаган «нутқида таъкидлаб ўтганидек, «...XXV съездининг мамлакатининг қудратини янада ўстириш учун, совет кишиларининг турмуш даражасини ошириш учун, бутун ижтимоий ҳаётимизни таъминлаштириш учун курашда янги мерраларни белгилади. Съезд ташқи сийсат соҳасида, тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқларнинг озодлиги ва мустақиллиги учун курашда ҳам янги конкрет вазифаларни ўртага қўйди».

Партия съездининг ғоят муҳим қарорларини ишлаб чиқишда совет хотин-қизлари актив иштирок этидилар. Совет мамлакатининг хотин-қизларидан 1255 киши съезд делегатлари қилиб сайланди.

Иттифоқдош республикаларнинг, Россия Федерациясидаги кўпгина ўлка ва областларнинг ақиллари 6 март куни СССР Иттифоқи Бойшоли театрига келдилар. Бу ерда Халқаро хотин-қизлар куни — 8 мартга бағишланган тантанали йиғилиш бўлди.

Йиғилиш ақли Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кирленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соловьев, В. И. Копитов, В. И. Долгих, К. Ф. Кутушев, М. В. Зиянин уртокларни гулдурс, давоили қарсаклар билан қутиб олд.

Йиғилишда КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари Р. Ф. Деметьев сўзди. У КПСС Марказий Комитетининг совет хотин-қизларига табрикномасини ўқиб берди.

Совет хотин-қизлари комитетининг раиси, Совет Иттифоқи Қарамони, СССР кос-

монавт-учувчиси В. В. Николаева-Терешкова минбарга чиқди. Тантанали мажлис қатнашчилари бўлиши биз ҳаммамиз, деди у, партияимиз Марказий Комитетининг табрикномасини зўр эътибор билан тўққиллашиб тингладик. Бу табрикномада совет хотин-қизларининг коммунистик қурилишдаги ролига юксак баҳо берилган, меҳнатчи хотин-қиз, она шайига энг эзгу ва самимий сўзлар айтилган.

КПСС Марказий Комитети ва унинг Сийсий бюроси, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Леонид Ильич Брежневнинг фойлати, деди В. В. Николаева-Терешкова, биз, совет хотин-қизлари учун ҳам коммунизм, халқлар тинчлиги, озодлиги, бахт-саодати порлоқ идеалларини рўйбга чиқариш учун қорғай-толмай изчиллик билан кураш олиб боришимиз тимиоли ҳисобланади, астойдил миннатдорчилик ҳисларини тугдирди.

Тўққизинчи беш йилликнинг якуловчи йилида хотин-қизлардан 90 минг киши орден ва медаллар билан мукофотланди, 38 кишига Социалистик Меҳнат Қарамони унони берилди. 1975 йилда меҳнатда эришган жуда катта ютуқлари учун ишлаб чиқариш илгорлари бўлган ўн етти хотин-қизга биринчи марта СССР Давлат мукофотлари берилди. Коммунистик партия совет хотин-қизлари мамлакат ҳаётида актив қатнашчиларига бутун шароитларни яратиб берганлиги учун жонажон партияга барча совет хотин-қизлари номидан самимий раҳмат айтишга, Ватанимиз эришган ютуқлар ва ғалабаларда совет хотин-қизларининг ролига юксак баҳо берганликлари учун КПСС Марказий Комитетига, унинг Сийсий бюросига, шавсан Леонид Ильич Брежневга раҳмат айтишга руҳсат бергайсиз.

«Красный пролетарий» заводининг тоқари, КПСС XXV съездининг делегати А. Я. Рибакос совет меҳнатчи хотин-қизларини москваликлар номидан байрам билан самимий табрикледи. У ўз ватандошлари экономикани, маданиятни, фанни ривожлантиришга, ёш авлодни тарбиялашга қўшаётган ҳиссаси учун уларга самимий миннатдорчилик изҳор қилди.

Йиғилиш қатнашчилари мамлакатимизнинг энг беш гравидарлини — йиғилиш ақлини қутламоқ учун бу ерга келган пионерларни гулдурс қарсаклар билан қутиб олдлар.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига, СССР Министрлар Советига баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

(ТАСС).

1976-1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари

Совет халқи Ленин партияси раҳбарлигида КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда, халқнинг турмуш даражасини оширишда, мамлакатнинг ҳавфсизлигини таъминлашда яна бир катта қадам қўйди.

Мамлакатнинг иқтисодий қудрати анча ўсди, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самардорлиги ошди. Социалистик ишлаб чиқариш муносабатлари ривожланди. Совет жамиятининг социал структураси таъминлашда бориб.

Ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнат ўртасидаги, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги муҳим тафовутларни аста-секин бартафай қилиш жараёни давом этди.

Совет жамиятининг ғойий-сийсий бирлиги, кўп миллатли Ватанимиз халқларининг ҳамдўстлиги намо мустаҳкамланди. Социалистик демократия ривожланди, совет кишиларининг ишлаб чиқариш ва ижтимоий активлиги ўсди.

СССРда ривожланган социалистик жамиятнинг барпо этилганлиги капитализм дунёсини тарзага келтираётган иш-сизлик, инфляция ва кризислардан холи бўлган планли хў-

жалик сийстемасининг буюк имкониятлари ва афзалликлари-ни яна бир марта намоён қилди.

Ташқи сийсатда, партиянинг XXIV съезди ишлаб чиққан Тинчлик программасини амалга оширишда катта муваффақиятларга эришилди. Совет Иттифонининг халқаро позициялари мустаҳкамланди. Қардош социалистик мамлакатлар билан ҳамкорлик мустаҳкамланди. Социализмнинг жаҳондаги воқеалар боришига таъсири ўсди. Халқаро кескинлик юмшатиш жараёни ривожланди.

Биз қўлга киритган барча муваффақиятлар ишчилар синфининг, колхозчи деҳқонларнинг, ақилларнинг, барча иттифокдош республикалар меҳнаткашларининг фидокорона меҳнати натижаси, кенг аяқ олиб кетган умумхалқ сопиалистик мусобақаси натижасидир. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг раҳбарлиги ва етакчилиги рол, унинг совет халқини хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини муваффақиятла ҳал этишга сафарбар қилиш соҳасидаги кўп қиррали ташкилотчилик ва сийсий феоллати янада зўр куч қилиб намоён бўлди.

I. 1971—1975 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий якунлари

Ўтган беш йилда совет экономикаси КПСС XXIV съездининг Директивадари мувофиқ равишда ривожланди. Тўққизинчи беш йилликнинг асосий социал-иқтисодий вазифалари бажарилди. Ишлаб чиқариш миқёслари ўсди, ва унинг техникавий даражаси ошди, халқ хўжалигидаги барча тармоқларнинг моддий-техника базаси мустаҳкамланди. СССР халқ хўжалиги юксак суръатлар билан ва муттасил ривожланди. Истеъмол ва жамғариш учун фойдаланиладиган миллий даромад 28 процент қўлайди ва унинг абсолют ўсиши 76 миллиард сўмни ташкил этди. Миллий даромад ўсишининг қарий бешдан тўрт қисмига ижтимоий меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилди. Асосий ишлаб чиқариш фондлари 1,5 барабар ортди, уларнинг қиймати 1975 йил-охирига бориб 800 миллиард сўмдан ҳам зиёд бўлди. Меҳнат унумдорлиги сановатда 34 процент, қишлоқ хўжалигида (ўртача йиллик ҳисобга кўра) 22 процент, қурилишда 29 процент, темирйўл транспортда 24 процент ортди.

Сановат ишлаб чиқариш ҳажми 43 процент қўлайди. Сановатнинг структураси яхшиланди. Халқ хўжалигининг техника тараққиёти ва самараларининг энг кўп миқдорда белгиланган тармоқлар — машинасозлик, электрэнергетика, химия ва нефть хиймаси сановатининг сановат ишлаб чиқариш умумий ҳажмидаги ҳиссаси 1970 йилдаги 31 процентдан 1975 йилда 36 процентга сийди.

Махсулотнинг муҳим турлари сон қўлайди. Совет Иттифоқи шу махсулотларни ишлаб чиқариш ҳажми жиҳатидан жаҳонда биринчи ўринга чиқиб олди.

Машинасозлик махсулоти ишлаб чиқариш 1,7 барабар, шу жумладан, ҳисоблаш техникаси 4,3 барабар, автоматлаштириш приборлари ва поситалари 1,9 барабар, автомобильлар 2 барабардан зиёд қўлайди.

Экили-энергетика базаси анча мустаҳкамланди. Электр энергия ишлаб чиқариш, нефть, газ, қўмир қазиб чиқариш ўсди. Атом энергетикаси янада ривожланди.

Қора ва рангли металллар, пластмасса, цемент ва бошқа материаллар ишлаб чиқариш кенгайди. Минерал ўғит ишлаб чиқариш 1,6 барабар қўлайди ва 1975 йилда 90 миллион тоннадан ошди.

Истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш 37 процент, шу жумладан маданий-маиший товарлар ва рўзгор буюмларини ишлаб чиқариш 80 процент ўсди. Товарларнинг хиллари қўлайди ва сифати яхшиланди.

Қишлоқ хўжалигини юксалтириш юзасидан узоқ вақтга мўлалланган ва навбатдаги вазифаларини ҳал этибгина қолмай, ана шу муҳим соҳани янада ривожлантириш учун замин ҳужудга келтириш ҳам қўзда тўтган программа ижтимоий билан амалга оширилди. Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси доимо мустаҳкамлана бориб. Беш йил ичида бу соҳага 181 миллиард сўм, саккизинчи беш

йилликдаги нисбатан 49 миллиард сўм кўп капитал маблағ сарфланди. Ишлаб чиқаришнинг механизациялаштириш ва химиялаштириш, ерларни мелiorациялаш ишлари кенг қўламда олиб борилади. Қишлоқ хўжалиги 1,7 миллион трактор, 1,1 миллион трактор зиёд «автомобил», 15,8 миллион сўмлик қишлоқ хўжалик машиналари ва кўп миқдорда бошқа техника олди. Колхоз ва совхозларда 300 миллион тоннадан кўпроқ минерал ўғит етказиб берилади.

1971—1975 йилларда давлат ва колхоз маблағлари ҳисобига 4,6 миллион гектар сугориландиган ер ишга туширилди ва қишлоқ хўжалигига яроқли 4,4 миллион гектар ернинг захи қорчирилди. Мамлакатнинг кўпгина районларида янги йирик сугорилиш системалари ва ернинг зақини қорчириш системалари ҳужудга келтирилди. Саратов ва Катта Ставрополь (иккинчи навбат) каналлари қурилди. Миразубундаги ерларни сугорилиш соҳасидаги ишлар тўғрисида.

Об-ҳаво шароити жуда ноқулай келишига қарамай, қишлоқ хўжалиги ялли махсулотининг ўртача йиллик ҳажми аввалги беш йилликдагига нисбатан 13 процент қўлайди. Бир йил ичида ўрта ҳисобга 181,5 миллион тоннадан зиёд дон, 14 миллион тонна гўшт, 87,4 миллион тонна сўт етиштирилди. Бу махсулотлар саккизинчи беш йилликдаги нисбатан анча кўп тайёрланди. Пахтачиликда анча катта муваффақиятларга эришилди: пахтанинг бир йиллик ўртача ҳосили 1966—1970 йиллардаги 6,1 миллион тонна ўрнига 7,7 миллион тоннага ташкил этди.

Транспортнинг ҳамма турлари ривожланди. Янаи 3,6 минг километр узунлида янги темирйўллар ишга туширилди. 4,8 минг километр узунлидаги темирйўллар электрлаштирилди. 5 минг километрдан зиёд кўп йўллар очилди. Байкал—Амур магистрალი қурила бошланди. Салкам 56 минг километр узунлида қурувлар ётқисилди, 89 минг километрлик автомобиль йўллари янги қоплама қоланди, ҳаво йўллари узятирилди. Деңиз ва дарё флоты янги замонавий қучли кемаларга, ҳаво флоты эса самолёт ва вертолётларнинг энг янги хилларига эга бўлди.

Аҳолига ва халқ хўжалигига алоқа воситалари билан хизмат кўрсатиш яхшиланди, радио эшиттириш ва телевидение янада ривожланди.

Қанотли қурилиш ишлари кенг миқёсда олиб борилади. Беш йилдада сарфланган капитал маблағларнинг умумий ҳажми 500 миллиард сўмдан кўп бўлди. Сановатнинг ўзигагина замонавий техника билан таъминланган 2 мингта янги йирик қорхона ва қўллаб объектлар ишга туширилди. Булар орасида 2 миллион киловатт қувватли Ленинград атом электрстанцияси, Кривой-Рог металлургия заводида 5 минг куб метр ҳажмли домна печи, Навоий шаҳридаги химия комбинати, Братскидаги алюминий заводи ва ўрмон-

сановат комплексининг асосий объектлари бор. Янада 38 миллион тонна минерал ўғит ишлаб чиқариладиган қувватлар ишга туширилади. Енгил сановат ва оқиқ-оқиқ сановатнинг неча йўзлаб қорхоналари қуриб битказилди.

Ишлаб турган қорхоналарни реконструкция қилиш ва кенгайтириш соҳасида анча иш қилинди. Норильск комбинатининг қозғалди. Уральск отир машинасозлик заводи, Москвадаги Лихачев номили автомобиль заводи ва Горький автомобил заводи, Харьков ва Челябинскдаги трактор заводи, Ростов ва Краснодардаги комбайн заводи, Ленинграддаги «Кировский завод» номида ишлаб чиқариш бирлашмаси, СССР 50 йиллик номили Москва автомобил заводи, Ленинграддаги «Кировский завод» номида ишлаб чиқариш заводи, Воскресенск ва Новомосковск хиймик комбинатлари, Ярославль ва Омск шина заводи, Сеткега целлюлоза-қоғоз комбинати, Минскдаги қамқов ва Ивановдаги металл комбинатлари ва шу сийгари бошқа қўлгина йирик қорхоналар реконструкция қилинди. Сановатда ишлаб турган қорхоналарни реконструкция қилиш ва кенгайтириш, шунингдек ташкилий-техникавий тадбирларни амалга ошириш йўли билан бутун махсулот ўсишининг таъминан 60 процентига эришилди.

Халқ хўжалиги тармоқларида фан-техника тараққиёти изчиллик билан таъминланди ва ягона техника сийсати амалга оширилди.

Совет фани янада юксак даражага кўтарилди. Фундаментал ва амалий тадқиқотларнинг муваффақиятли ривожланиши энг муҳим халқ хўжалиги проблемаларини ҳал этишга ёрдам берди. Фан ва техниканинг турли соҳаларида, юксик фазонини ўзлаштиришда янгила-янги буюк муваффақиятларга эришилди имкониятини яратди.

Янги техникани жорий қилиш миқёслари ортди. Барча соҳаларда махсулотнинг прогрессив турларини ишлаб чиқариш надал ривожланди. Беш йил мобайнида машиналар, усуналар, аппаратлар ва приборларнинг 16,5 мингта янги хилини ишлаб чиқариш қўлайтирилди. Бу — 1966—1970 йиллардагига нисбатан икки барабар кўп. Янада мукамалроқ технология жараёналари жорий этилди.

Энг муҳим халқ хўжалик вазифаларини ҳал этишга тармоқларро комплекс ёндашиш усули кенг қўлланила бошланди. 1971—1975 йиллар мобайнида бир қанча йирик программалар комплексини амалга ошириш — шу жумладан Габрий Сибирда ва Ўрта Осиёда нефть ва газ қондирили ўзлаштириш соҳасида катта-катта ишлар қилинди. РСФСРнинг қора тупроқли бўлмаган зонасида қишлоқ хўжалигини комплекс ривожлантириш ишлари бошлаб юборилди.

Бошқариш ва планлаштириш, хўжалик юритиш методларини яхшилаш, бирлашмаларни ҳужудга келтириш, тармоқ ва территориял бошқарув органларининг структураси ва функцияларини таъминлаштириш тадбирлари амалга оширилди. Автоматлаштирилган бошқарув системалардан ва электрон-ҳисоблаш техникасидан фойдаланиш кенгайди.

КПСС XXIV съездининг қарорларига мувофиқ, социал тадбирлар кенг программаси амалга оширилди. Миллий дарамадлар қарий бешдан тўрт қисми бевосита халқ фаровонлигини оширишга сарфланди. Уй-йўл ва социал-маданий қурилишга сарфланган маблағлар ҳам шу ҳисобга қилинди. Тўққизинчи беш йилдада давлат халқнинг турмуш даражасини ошириш соҳасида янги тадбирлар учун аввалги беш йилликдагига нисбатан 1,7 барабар кўп маблағ сарф қилди.

Совет кишиларининг моддий ва маънавий эҳтиёжлари тобора тўлароқ қондирилди, уларнинг уй-йўл шартонлари яхшиланди. Аҳоли жон бошига ҳисоблаганда реал даромадлар 24 процент қўлайди.

Аҳоли даромадларининг асосий манбаи — меҳнатга тўланадиган ҳақ анча ўсди. Ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи ўрта ҳисобга 20 процент, колхозчиларнинг меҳнат ҳақи эса 25 процент ўсди. Мамлакатнинг бутун территориясида иш ҳақи миқдори, моддий ишлаб чиқариш соҳаларида ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ҳақ тўланадиган наъронларининг таъриф стандартлари, маънавий қадриятлари қўлайди. Врачлар, ўқитувчиларнинг, мактабда тарбия муассасалари мураббийларининг иш ҳақи ортди. Ходимларнинг бир қанча категориялари иш ҳақидан олинандиган солиқлар бевор қилинди ёки қамайтирилди.

Габрий Сибирда ва Турманистон СССРнинг айрим районларида, шунингдек, Ўрадаги сановат, қурилиш, транспорт ва алоқа қорхоналари ҳақида таъкилотларидан ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақиға нисбатан район коэффициентлари жорий қилинди. Илгари улар учун бундай коэффицентлар белгиланмаган эди. Мамлакатнинг Европа қисмидаги шимоллий районларида иш стажини учун тўланадиган иш ҳақиға устамалар белгиланди. Сановат ишчиларининг тунда бажариладиган ишлари учун бериладиган қўшимча ҳақ миқдори оширилди.

Ана шу тадбирлар амалга оширилганлиги натижасида 75 миллиондан ортиқ кишининг меҳнат ҳақи қўлайди.

Беш йил мобайнида ижтимоий истеъмол фондлари ҳисобига аҳолига берилган иштиёз ва тўловлар 1,4 барабар ошди.

Кеска ишчилар, хизматчилар ва колхозчиларга тўланадиган пенсияларнинг минимал миқдори қўлайтирилди, пенсияларнинг ва боқувчилардан маҳрум бўлган оқилларнинг пенсия таъминоти яхшиланди: Ўзгу Ватан уруши инаваллидари ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига қўшимча ямғиналар белгиланди. Бевор болаларга қараб турш учун ҳар тўланадиган қуналар сонини оширилди. Касалхоналарда, шунингдек пионер лагерларида, шаҳарлардаги ҳунар-техника билим юртларида, кескалар ва инаваллилар учун очилган уйларида овқатланиш учун қилинадиган харажатларнинг нормалари қўлайтирилди. Қам даромадли оилаларга болалари учун нафақа бериш тартиби жорий қилинди. Олий ўқув юртлари студентларининг ва ўрта махус ўқув юртлари ўқувчиларининг стипендиялари қўлайтирилди.

Пенсия, нафақа ва стипендияларни қўлайтириш ҳисобига таъминан 40 миллион кишининг даромади ошди.

Илгари аҳоли ўртасида тарқатилган давлат еамларининг нўли 1974 йилдан бери қайтариб берилмақда.

Давлат қанча нархлари берибдор даражада сақлаб қолинган ҳолда меҳнат ҳақи ва ижтимоий истеъмол фондларидан бериладиган тўловлар оша бориб.

Беш йилдада товар обороти 36 процент, маиший хизмат ҳажми эса 1,6 барабар қўлайди. Халқ истеъмол структураси яхшиланди.

Уй-йўл ва маданий-маиший қурилиш кенг қўламда олиб борилади. Янаи саҳни 544 миллион квадрат метр уй-йўй қурилади. Квартираларнинг сифати ва уй-йўй фонднинг шийамлиги яхшиланди. Беш йил мобайнида 56 миллион кишининг уй-йўй шароити яхшиланди.

Йишларнинг умумий ўрта таълимга ўтиши асосан тугалланди. Ҳунар-техника билим юртлари тармоқлари кенгайди. Бу билим юртларида ёшлар махсус тайёрлавиш билан бирга ўрта маълумот олмақдалар. Ўрта ва олий мактабда таълим таъминлаштирилди. Қариларнинг малакасини ошириш соҳасида анча иш қилинди.

Аҳолининг маданий савиясини оширишга, меҳнат қилиш ва дам олиш шароитларини яхшилашга катта эътибор берилди. Соғлиқни сақлаш, физкультура ва спорт ишлари тағди ҳам ривожланди. Атроф муҳитни муҳофафа қилиш чоралари аввалдагига нисбатан кенг миқёсда амалга оширилди.

Ишлаб чиқарувчи қучларни жойлаштириш яхшиланди. Барча иттифокдош республикаларнинг хўжалиги ва маданиятини ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришилди.

Социалистик мамлакатлар билан ва аввало, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар билан ҳамкорлик қўлайди. Социалистик иқтисодий интеграция Комплекс программасида қўзда тутилган тадбирлар ижтимоий амалга оширилмоқда. Ривожланиётган мамлакатлар билан алоқалар тағди ҳам кенгайди. Сановат тараққиёт этган капиталистик мамлакатлар билан иқтисодий муносабатлар кенг тус олди.

(Давоми иккинчи бетда).

1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари

(Давоми).

Тўққизинчи беш йилликда асосий вазифалар муваффақиятли бажарилиши ҳолда айрим иқтисодий кўрсаткичлар ва маҳсулотнинг баъзи турларини ишлаб чиқариш соҳасида берилган план топириқлари тўлиқ бажарилмади. Иккинчи беш йилликда тўлароқ фойдаланилганда, камчиликлар қатъий билан бартараф қилинганда хўжалик ва маданий қурилишда янада кўпроқ муваффақиятларга эришиш мумкин эди. Иқтисоий министриликлар, идоралар, бирлашмалар, корхона ва ташкилотлар, колхоз ва совхозлар ишлаб чиқаришни интенсификация қилиш ва самарадорлигини ошириш масалаларига, меҳнат уюмдорлигини ўстириш ва фойдаланиш берадиган самарасини оширишга моддий ва маданий ресурсларни тежашга, ноубудгарчилисини йўқотишга ҳали тегишлича эътибор бермаётганлар. Ишлаб чиқариш объектлари ва бошқа объектларни ўз вақтида ишга тушириш, янги қувватларни тезроқ ўзлаштириш ва ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш, замонавий техника билан таъминлаш ва илгир технологияни жорий қилиш йўли билан бу корхоналарнинг қувватини ошириш учун зарур чораларни кўрмаётганлар.

Капитал маблағларини кўп қурилишларга солиб юбориш каби ҳўлар ҳануз учраб туради. Йўлҳалашдаги нуқсонлар, қурилиш муддатларининг ҳўзо юборилиши қўраётган кўп объектларни қимматлаштириб юбормоқда.

Планлаштириш, таъминот, пул билан таъминлаш ишларини ташкил этиш ва бу ишларнинг методларида мавжуд бўлган нуқсонлар сўст бартараф қилинмоқда. Хўжалик масалаларини ҳал этишга тор маҳдудчилик ва маҳаллийлик тарзида ёндошиш ҳўллари учраб турипти.

Айрим тармоқларда илмий-техникавий лойҳалар етарлича юксак даражага кўтарилган эмас. Тўғалланган баъзи

илмий тадқиқотлар ва техникавий лойҳалар узоқ вақт мобайнида ишлаб чиқаришга жорий қилинмапти. Бир қанча маҳсулот турларининг техникавий даражаси ва сифати ҳали паст.

Саноат, қурилишнинг ва халқ хўжалигидаги бошқа тармоқларнинг корхоналарида моддий ресурсларнинг бир қисми нормативдан ташқари ва фойдаланилмаётган запасларга айлантирилмоқда.

Резервлардан тўлароқ фойдаланиш, кўрсатиб ўтилган камчиликларни тўлатиш эконоимикани янада ривожлантиришга ва иқтисодий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга ёрдам беради.

Тўққизинчи беш йилликнинг якулари мамлакатимиз коммунистлик қурилишининг барча йўналишларида олға қараб қадам қўйилганлигини кўрсатади. Жамиятнинг ишлаб чиқарувчи кучлари юксак сўрғатлар билан ривожланди. Мамлакатнинг илмий-техникавий потенциали анча ўсди. Ишлаб чиқарувчи кучлар ўсиши билан бир қаторда социалистик ишлаб чиқариш мўнособатлари тақомиллашди, ишлаб чиқаришни умумлаштириш даражаси ошди. Умумхалқ мулкнинг иқтисодий ва соқнал роли кўчаиди, колхоз-кооператив мулкни умумхалқ мулкни билан тобора яқинлашди. Ишчилар синфининг сонини кўпайди ва унинг коммунистик қурилишнинг етакчи қўли сифатидаги роли ўсди. Колхозчи деҳқонлар ўзининг социал-иқтисодий мавзени яхшидан ишчилар синфига яқинлашди.

Коммунистик партиянинг узоқ муддатга мўжалланган социал-иқтисодий сисёатига мўвофиқ янги, янада катта я-зиқларини ҳал этиш учун зарур шарт-шаронлар вужудга келтирилди.

II. 1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий вазифалари

Ҳиничи беш йиллик — коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда, иқтисодий мўнособатларни тақомиллаштириш ва янги кишини камол топтиришда, социалистик турмуш тарзини ривожлантиришда янги муҳим босқичдир. Бу — миллий бойлиқни қўбиллатиш, мамлакатнинг иқтисодий қудратини ва мўсофа қўбиллатиш мўстақкамлаш учун иқтисодий ишлаб чиқаришни интенсификация қилиш, халқ хўжалигининг имкониятларидан тўлароқ фойдаланиш давридир.

Ҳиничи беш йилликнинг асосий вазифаси — Коммунистик партиянинг халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини юксаттиришга қаратилган янги иқтисодий ишлаб чиқаришнинг мўтасил ва пропорционал ривожлантириш ҳақида унинг самарадорлигини ошириш, фан-техника тараққийини жадаллаштириш, меҳнат уюмдорлигини ошириш, халқ хўжалигининг барча бўғиналарида иш сифатини бутун чоралар билан яхшилаш асосида ишчилик билан амалга оширишдан иборат.

Шунга биноан:

1. Иқтисодий ишлаб чиқариш структурасини мўтасил ўстириш ва тақомиллаштириш, фан-техника тараққийини белгиловчи тармоқларни янада тез ривожлантириш, аҳоли истеъмол қиладиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва саноат моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, аҳолига хизмат доирасини кенгайтириш таъминлансин. Ишлаб чиқарувчи кучларни жолаштириш тақомиллаштирилсин.

Капитал маблағларининг самарадорлиги оширилсин, объектларни қўриш муддатлари қисқартирилсин ва лойҳада белгиланган қувватларни ўзлаштириш жадаллаштирилсин. Қўрилиш сифати яхшилансин ва қиймати пасайтирилсин. Фан-техниканинг энг янги мўваффақиятларидан фойдаланиш асосида ишлаб турган корхоналарни реконструкциялаш ва техника билан қайта қўроллантириш тезлашилсин.

Истеъмол ва жамғаришда фойдаланиладиган миллий даромад 24—26 процент кўпайтирилсин.

2. Халқ фаровонлигини янада юксаттириш соҳасидаги тадбирлар системаси амалга оширилсин. Халқнинг моддий ва маънавий аҳўиёларини тўлароқ қондириш, уй-жой шартларини яхшилаш таъминлансин.

Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар 20—22 процент оширилсин. Совет кишиларнинг ўсим бораётган ҳарид талаби халқ истеъмолчи тоқларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уларнинг сифатини яхшилаш ва ассортиментини кенгайтириш, аҳолини тўлароқ қондирилсин. Меҳнатга тўланадиган ҳақнинг рағбатлантирувчилик роли, ҳар бир ҳўли оладиган даромад иқтисодий ишлаб чиқаришнинг ривожлантириш, унинг самарадорлигини оширишга шакли меҳнатчи билан қўнадаги ҳўссаси ва коллективнинг қўнадаги ҳўссасига боғлиқлиги кўчатирилсин.

Иқтисодий истеъмол фондларини янада кенгайтириш таъминлансин, уларнинг социал-иқтисодий вазифаларини ҳал этиш соҳасидаги роли оширилсин.

Меҳнат шартларини яхшилаш соҳасидаги иш давом эттирилсин, ходимларнинг малакаси ва профессионал маҳорати оширилсин, меҳнаткашларнинг гўт самарали меҳнат қилишлари ва иқтисодий қўбиллатишнинг кенг қўланишлари учун тобора қўлай шарт-шаронлар вужудга келтирилсин.

Аҳолининг умумий ёлдам ва маданий сависли оширилсин, аҳолининг маданий аҳўиёлари ривожлантирилсин ва тўлароқ қондирилсин, совет кишилари иқтисодий активлигини ўсиштириш бутун чоралар билан ёрдам берилсин, аҳолининг турмуш ва дам олиш шартларини яхшилансин.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини индустриаллаштириш ижадаллаштириш ва қишлоқда маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш асосида шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг турмуш даражаси ва шартларини тобора яқинлаштириш, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги социал-иқтисодий ва маданий-маиший тафовутларни яқинлаш билан бартараф қилиш таъминлансин.

3. Иқтисодий ишлаб чиқариш самарадорлигини бутун чоралар билан ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш таъминлансин, халқ хўжалигида тежамкорлик режими кўчатирилсин.

Ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш ва халқ фаровонлигини юксаттиришнинг ҳал қилувчи шартини бўлган меҳнат уюмдорлигини тез ўстиришга алоҳида эътибор берилсин. Миллий даромад ўсишининг 85—90 процентига, саноат маҳсулоти ўсишининг тахминан 90 процентига, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, қурилиш-монтаж ишлари ўсишининг юз процентига ва темирйўл транспортда юк ташин ҳўжаси ўсишининг камда 95 процентига меҳнат уюмдорлигини ошириш йўли билан эришиш таъминлансин.

Меҳнат ресурсларидан фойдаланиш самарадорлиги оширилсин.

Халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида ишлаб чиқариш жараёларини комплекс механизациялаштириш ва автоматлаштириш сўрғатлари, хўсусан ёрдамчи ва қўшмача ишларни механизациялаштириш сўрғатлари жадаллаштирилсин. Меҳнатнинг энергия билан таъминлигини анча оширилсин. Қўл меҳнати салмоғи анча камайтирилсин.

Ишлаб турган корхоналарда одатда айнаи бир хил микдордаги ходимлар кўп камроқ микдордаги ходимлар билан маҳсулотнинг бутун ўсишига ёҳуд ишларнинг бажарилишига эришиш таъминлансин. Ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган соҳалардаги ходимларнинг меҳнатидан рационалроқ фойдаланилсин.

Ишлаб чиқариш ва бошқаруving ҳамма бўғиналарида меҳнатни ташкил этиш тақомиллаштирилсин. Янги корхоналарни лойҳалаш ва ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш, технология жараёларини ишлаб чиқиш ва машина-ускуналарни яратиш вақтида меҳнатни илмий ташкил этиш талаблари ҳар томонлама эътиборга олиналсин.

Меҳнатни нормалаш яхшилансин, хўсусан ёрдамчи ва вақтйўл ҳақ тўланадиган ишларда техника жиҳатидан асослаб берилган иш нормалари ва хизмат кўрсатиш нормативларини жорий қилиш тезлашилсин. Инженер-техник ходимлар ва хизматчиларнинг меҳнатини нормалаш кенгайтирилсин.

Кадрларнинг қўнимсизлигини тобора камайтириш чоралари амалга оширилсин. Меҳнат ва ишлаб чиқариш иқтисоди кўчатирилсин. Иш вақтидан тўлароқ ва рационал фойдаланиш, иш вақтида бекор туриш ва ўринсиз меҳнат сарфларига барҳам бериш таъминлансин.

Фан-техника тараққийини талабларига мўвофиқ, кадрларни тайёрлаш, уларнинг малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш соҳасидаги ишлар яхшилансин.

Сибирь ва Узоқ Шарқ районларини кадрлар билан таъминлаш учун бу районларда уй-жой ва маданий-маиший му-

ассасаларни янада тез сўрғатлар билан барпо этиш кўзда тутилсин.

Ишлаб чиқариладиган маҳсулот барча турларининг сифати қатъий яхшилансин, буюмларнинг қили қўпайтирилсин, замонавий талабларга мўвофиқ бўлган янги турларини ишлаб чиқариш кўпайтирилсин. Ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг умумий ҳажмида аъло сифатли маҳсулот салмоғи оширилсин. Маҳсулот сифатини бошқаришнинг комплекс системаси кенг жорий этилсин.

Асосий фондлардан фойдаланиш даражаси анча оширилсин. Халқ хўжалиги тармоқларида, корхоналар ва ташкилотларда фондларнинг самарадорлигини оширишга қаратилган тадбирлар комплексини ишлаб чиқилсин ва амалга оширилсин.

Ишлаб чиқариш қувватларини ўстириш, аввало, корхоналарни техника билан қайтадан қўроллантириш, асбоб-ускуналарни яқинлаш ва модернизациялаш ҳўсобига ҳама камроқ қўчим қилиб, қисқароқ муддатларда юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш мақсадида ташкилий-техникавий тадбирларни ўтказиш таъминлансин. Маънавий эскириб қолган техникани янги техника билан алмаштириш жадаллаштирилсин.

Янгидан ишга тушириладиган қувватларни ўзлаштириш ва лойҳаларда белгиланган техникавий-иқтисодий кўрсаткичларга эришиш анча жадаллаштирилсин.

Машина ва ускуналарнинг иш софаси оширилсин. Машинаасозлик саноатида сменалар коэффициентини ўрта ҳўсобида 20—30 процент кўпайтирилсин. Машина ва агрегатларнинг бекор туриши қисқартирилсин, узлуқсиз иш олиб бориладиган ишлаб чиқариш тармоқларида машина-ускуналарнинг ҳафта мобайнидаги иш вақти ўзайтирилсин, унинг уюмдорлиги оширилсин. Машина ва приборларни пронага берадиган идораларга базалар тўзилсин.

Қишлоқ хўжалик техникасидан самаралироқ фойдаланилсин, бу техниканинг нормативда белгиланган бутун муддатда узлуқсиз ишлаб туриши таъминлансин.

Транспорт восталаридан фойдаланиш анча яхшилансин. Қўрилишдаги ишларни яқинлаш этиш ва қурилишнинг бир меъёра олиб бориш йўли билан қурилиш машиналари ва меҳнатчилари иш билан тўлароқ таъминлансин ва уларнинг уюмдорлиги оширилсин.

Материал ресурслардан фойдаланиш самарадорлиги оширилсин. Маҳсулотларга материаллар сарфи бутун чоралар билан қисқартирилсин. Бунинг учун прогрессив конструкторлик ечимлари кенгроқ қўлланалин, технология жараёлари тақомиллаштирилсин, маҳсулотнинг тежамли турларини ишлаб чиқариш кўпайтирилсин ва хом ашё ҳақида материаллар сарфи камайтирилсин, улар пухта ва комплекс тарзда қайта ишлансин, иқлимлачи ресурслардан фойдаланиш кенгайтирилсин.

Хом ашё, материаллар, ёлғил, энергияни сарфлаш, шунингдек товар-материаллар запасларини нормалаш ва ҳўсобида олиш системаси тақомиллаштирилсин. Материал ресурслардан фойдаланиш устидан контроллик кўчатирилсин, исрофгарчилик ва ҳўжасизлик қўрилишларига қарш кураш кўчатирилсин.

Беш йилликда машинаасозлик ва металл ишлаш саноатида қўра металллар прокатини 14—16 процент, қурилишда 5—7 процент тежаш, қурилишда цементини 5—6 процент, ва ёғоч-тахталарни 12—14 процент тежаш, қўзон-печ ёқилсини сарфлаш нормаларини 3—4 процент, электр энергия ва иқтисодий энергиясини 5 процент, автомобильларда юк ташин вақтида бензин ва дизель ёқилғи сарфлаш 8 процент камайтириш таъминлансин.

Оборот маблағларининг обороти ўрта ҳўсобида 3—5 кунга жадаллаштирилсин. Нормативда кўрсатилганидан ташқари ва ортиқча материал ҳақида ускуналар запасларининг пайдо бўлишига йўл қўйилмасин.

Саноатда товар маҳсулотнинг ҳар бир сўми ҳўсобида харакатлар 4 — 5 процент, жумладан машинаасозликда 9—10 процент камайтирилсин, ишлаб чиқаришнинг рентабеллигини ошириш таъминлансин, маҳсулотнинг айрим турларини ишлаб чиқаришга зарар қўришга барҳам берилсин. Қўрилишнинг сметода белгиланган қиймати 3—5 процент ва маҳсулот ишлаб чиқаришни ўстириш учун сарфланадиган капитал маблағлар ҳажми камда 5 процент қисқартирилсин.

Юқларни етказиб беришни жадаллаштириш, нораціонал ташинларга барҳам бериш, юк ортиш-тўшириш ва омор ишларини комплекс механизациялаштириш ва автоматлаштириш, шунингдек бошқа тадбирларни амалга ошириш йўли билан халқ хўжалигида транспорт харанатларни қисқартирилсин. Юқларни етказиб бериш тезлаштирилсин, ташин вақтида уларни қўриқлашни таъминлансин. Темирйўл транспортда йассажир ва юк ташин таннархи 4—5 процент камайтирилсин.

4. Иқтисодий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва уни интенсификациялаштириш ҳал қилувчи шартини бўлган фан-техника тараққийини сўрғатлари жадаллаштирилсин. Фан-техника революциясининг юқларини социалистик хўжалик системасининг афзалликлари билан узвий равишда қўшиб олиб бориш вазифаси яқин ҳал этилсин.

Фан кўчилидан фойдаланиш самарадорлиги оширилсин, илмий тадқиқотларни янада ривожлантириш, уларнинг натижаларини халқ хўжалигига тезроқ ва кенгроқ жорий қилиш кўзда тутилсин. Фанининг ишлаб чиқариш билан алоқаси кўчатирилсин.

Йгона техника сисёатини ўтказиш асосида халқ хўжалигининг барча тармоқларида ишлаб чиқариш техника билан қайта қўроллантириш жадаллаштирилсин, прогрессив техника ва технология кенг жорий қилинсин. Бу чора меҳнат уюмдорлиги ва маҳсулот сифатини яхшилашнинг фойдаланиш самарадорлигини оширишнинг моддий ресурсларини тежашни, меҳнат шартларини яхшилашни, атроф муҳитни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан рационал фойдаланишни таъминлайди.

Айрим машиналар ва технология жараёларини вужудга келтириш ҳақида жорий қилинган ишлаб чиқаришдаги барча жараёларни ва хўсусан ёрдамчи, транспорт ва омор ишларини механизациялаш ва автоматлаштириш таъминлайдиган машиналар, ускуналар, приборлар ва технология жараёларининг гўт умумий системаларини тайёрлаш, ишлаб чиқариш ва кенг қўланишга ўтқиш яқинлаш билан таъминлансин. Янги маҳсулот ишлаб чиқаришни тез ўзлаштириш имконини берадиган янги техника восталарини вужудга келтириш ва жорий қилиш имкониятларида кенг фойдаланилсин. Янгидан яратиладиган машиналар, ускуналар, приборлар, ва технология жараёлар умумдорлик билан ва бошқа фойдала самара бериш жиҳатидан ўзининг техникавий кўрсаткичлари бўйича Ватанимиздаги ва жаҳондаги энг яхши юқлардан устун туриши мўзим.

Фан-техника тараққийининг талабларига мўвофиқ, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишнинг замонавий жетдилари жорий қилинсин.

Бир-бирининг ўрнини босадиган узлуқсиз технология

жараёларига ўтиш ва ишлаб чиқаришнинг интенсив методларини қўланиш йўли билан ишлаб чиқариш циклиларининг иш муддатларини қисқартиришга эришилсин. Кейинчалик ишлаб бериш учун яхшироқ тайёрланган маҳсулот ишлаб чиқариш кўпайтирилсин. Табиий материаллар ўрнини босадиган ва техникавий-иқтисодий жиҳатдан юксак самара берадиган янги сўнғий материаллар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Фан-техника тараққийини жадаллаштириш ва таёйр маҳсулотнинг, хом ашё, материаллар ва комплекс буюмларнинг сифатини яхшилашда стандартларнинг роли оширилсин. Стандартлар ва техника шарт-шаронлари тақомиллаштирилсин, буларга роя қилиниши устидан хўжалик органларининг, корхоналар ва бирлашмаларнинг масъулияти кўчатирилсин. Техника контроли хизмати мўстақкамлансин. Патент-лицензия иши яхшилансин.

Меҳнаткашларнинг иқтисодий активлиги, новаторлик, иxtи-рочилиги ва рационалазорлик ҳаракати бутун чоралар билан ривожлантирилсин. Илмий-техника камиятларининг иши яхши йўлга қўйилсин. Фан-техника ахбороти системаси тақомиллаштирилсин.

Фан-техника тараққийини комплекс планлаштириш, бунинг учун пул ажратиб бериш ва рағбатлантириш таъминлансин.

5. Ривожланган социализм эконоимикасининг афзалликлари ва имкониятларидан тўлароқ фойдаланиш мақсадида халқ хўжалигини бошқариш тақомиллаштирилсин.

Планининг, иқтисодий восталар ва стимуллари, бутун бошқарув системасининг фан-техника тараққийини жадаллаштиришга, маҳсулот сифатини яхшилашга, иқтисодий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга, халқ хўжалигида белгиланган натижага эришишга комплекс таъсирини кўчатирилсин. Ходимлар ва меҳнат коллективларининг иш натижалари ва сифати учун масъулияти оширилсин.

Планлаштириш янада тақомиллаштириш чоралари амалга оширилсин. Плаларда иқтисодий талаб-аҳтиёжлар тўлароқ ҳўсобида олиналсин ва меҳнат, материал ва молиявий ресурсларни камроқ сарфлаб, бу талаб-аҳтиёжларни қондириш кўзда тутилсин. Натура ва қиймат баланслари, ишлаб чиқариш қувватлари ва меҳнат ресурслари баланслари системасини тақомиллаштириш асосида планларнинг бир-бирига мўвофиқ бўлиши таъминлансин. Зарур давлат резервлари кўзда тутилсин.

Халқ хўжалиги планларини — узоқ муддатли, беш йиллик ва йиллик планларни — ўзаро боғлаб бориш системаси тақомиллаштирилсин. Планлаштиришнинг тармоқ ва территориял принципларини тўлароқ бирга қўшиб олиб бориш таъминлансин. Планлаштиришда мақсадни программалаш модделидан кенг фойдаланилсин, энг муҳим илмий-техникавий, иқтисодий ва социал проблемалар юзасидан комплекс программадор ишлаб чиқилсин. Корхоналарда, бирлашмаларда, район ва шаҳарларда иқтисодий ва социал тараққийини комплекс планлаштириш яхшилансин.

Халқ хўжалик планларини ишлаб чиқиш вақтида фан-техника тараққийини прогноزلандан ва социал-иқтисодий жараёлардан кенг фойдаланилсин.

Фан техникани тараққийини эътириш ва унинг келажак учун иқтисодий-иқтисодий оқибатлари устидан ишлаб давом эттирилсин.

Халқ хўжалик планларини ишлаб чиқишни ташкил этиш ва методлари яхшилансин, уларни тузиб чиқиш муддатлари қисқартирилсин. Плалардаги кўрсаткичларнинг системаси тақомиллаштирилсин, уларнинг ишлаб чиқариш техникавий даражасини ва маҳсулот сифатини оширишга, меҳнат уюмдорлигини ўстириш сўрғатларини жадаллаштиришга, моддий ва молиявий ресурслардан тежам фойдаланишга ўтказиш таъсирини кўчатирилсин.

Балансларни, ишлаб чиқариш, моддий-техника таъминоти, капитал қурилиш планларини ишлаб чиқишни тақомиллаштириш мақсадида планлаштиришнинг барча босқичлари учун натура ва қиймат нормативлари системасини вужудга келтириш соҳасидаги иш давом эттирилсин.

Ишлаб чиқариш планларини тузишда истеъмол қилувчи корхоналарнинг роли оширилсин, зақазлар ва хўжалик шартномалари системасидан кенг фойдаланилсин. Халқ хўжалиги учун янада кўпроқ самара олинишига эришиш мақсадида таёйр маҳсулот ишлаб чиқарувчи корхоналар билан хом ашё, материаллар, комплектловчи буюмлар етказиб беришчи корхоналар, ташкилотлар ўртасида хўжалик мўнособатлари тақомиллаштирилсин. Қурилишларда био-корлик ташкилотларининг фойдаланиш, қўриб олтирилсин ва зақазларни қабул қилган таёйр объектлар ва маҳсулот ишлаб чиқариш ҳақида хизмат кўрсатиш учун таёйр қилинган ишга туширилувчи комплексларга қараб, планлаштиришга ва уларнинг ишларига баҳо беришга ўтқи тезлаштирилсин.

Халқ хўжалигининг барча тармоқларида план иқтисоди ҳамма чоралар билан мўстақкамлансин. Давлат топириқларини ва шартномалардаги мажбуриятларни бажариш учун хўжалик раҳбарларининг масъулияти оширилсин.

Давлат планларини тузиш учун, техника иқтисодий жиҳатдан асосли бўлиши ва бажарилиши учун план органлари, министрликлар ва идораларнинг, иттифодшо республикалар Министрлар Советларининг жавобгарлиги кўчатирилсин. Бошқариш ва планлаштириш талаблари ортиб бораётганига назарда тутиб, уёт ва ҳўсоби-китоб системасини, статистика ахбороти яхшилансин.

Хўжаликни юритиш ва иқтисодий рағбатлантириш методлари, ишлаб чиқаришнинг ғировард натижаларини яхшилаш зарурлигини эътиборга олиб, бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларнинг ишига баҳо бериш мезони системаси тақомиллаштирилсин. Ишлаб чиқариш самарадорлигини ўстиришда маҳсулотнинг сифатини ошириш, фан-техника тараққийини жадаллаштириш, корхоналарнинг бир меъёра ишлашини таъминлашда, меҳнат ва материал ресурслардан фойдаланишни яхшилашда иқтисодий омилларнинг роли кўчатирилсин.

Ишлаб чиқаришнинг имкониятлари ва резервларини тўлароқ ҳўсобида оладиган планларни ишлаб чиқиш ва бажаришга бирлашмалар, корхоналар ва қурилишда коллективларнинг манфаатдорлиги оширилсин. Иқтисодий рағбатлантириш фондлари, шунингдек ходимларга бериладиган мўсофотларнинг микдори шартнома ва зақазларга мўвофиқ маҳсулот етказиб бериш планининг бажарилишига боғлиқ қилиб қўйиш кўчатирилсин. Иш ҳақи фондини планлаштириш ва бу фондини сарфлаш устидан контролни яхшилаш соҳасидаги ишлар давом эттирилсин.

Ўлғурчи нарх ва тарифларни янада тақомиллаштириш чоралари амалга оширилсин. Фан-техника тараққийини тезлаштириш, маҳсулотнинг турларини яқинлаш ва сифатини яхшилашда, материал ресурслардан яхши фойдаланишда нархларнинг рағбатлантирувчи роли оширилсин. Янги бу-

жумларнинг, хўсусан машина ва ускуналарнинг ўлғурчи нархларини белгилаш вақтида фойдала самара бирлигига висбатан уларнинг ҳажминга қисқартириш кўзда тутилсин.

Хўжалик ҳўсобининг, молия ва кредитнинг ишлаб чиқариш ривожлантиришга, хўжалик юртишнинг сифат кўрсаткичларини яхшилашга, унумсиз харажатлар ва ноубудгарчиликларни камайтиришга, давлат даромадларини кўпайтиришга таъсирини кўчатирилсин.

Халқ хўжалигида ҳўсоби-китоби ташкил этиш яхшилансин. Қўрилиш соҳасида кредит мўнособатлари ривожлантирилсин. Мавжуд корхоналарни реконструкция қилиш ва техника жиҳатидан қайта қўроллантириш учун банк кредитларидан кенг фойдаланилсин.

Моддий-техника, таъминотнинг умумдавлат системасини янада ривожлантириш ва тақомиллаштириш таъминлансин, бу системанинг рационал хўжалик алоқаларини ташкил этиш, корхоналарни узлуқсиз таъминлаб бериш ва халқ хўжалигида моддий ресурслардан фойдаланиш самарадорлигини оширишдаги роли ва масъулияти кўчатирилсин. Қўллаб ва қайта серияли маҳсулот ишлаб чиқарувчи бирлашмалар ва корхоналарни узоқ давом этадиган востоти алоқа боғлаш усулига кўчириш туғиллансин, узоқ муддатга мўжалланган хўжалик шартномалари уларнинг ўзаро мўнособатлари учун асос қилиб олиналсин. Территориял таъминот-сотиш ташкилотларининг базалари, оморлари ва магазинлари орқали ўлғурчи савдон ривожлантириш соҳасидаги ишлар давом эттирилсин. Омор хўжалиги тақомиллаштирилсин. Иқлимлачи хом ашёни йиғиштириб олиш ва уни иқтисослаштиришдан корхоналарда қайта ишлашни ташкил этиш яхши йўлга қўйилсин.

Бошқаруving ташкил структураси тақомиллаштирилсин. Саноатда бошқаруving босхемаларида мўвофиқ бирлашмалар тузиш туғиллансин, ишлаб чиқаришни концентациялаш ва иқтисослаштириш, бошқарув структурасини яхшилаш ва унинг бўғиналарини қисқартириш соҳасидаги ишлар давом эттирилсин. Саноат ва ишлаб чиқариш бирлашмал

1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари

(Давоми).

СССРнинг Европа қисмида атом энергетикасини илдам ривожлантириш ҳам қўзда тутилсин. Энг нейтронлар билан ишлайдиган реакторларни қуриш ва ўзлаштириш тезлаштирилсин. Биноларни иситиш мақсадида атом энергиясидан фойдаланиш борасида таёйргарлик ишлари яхшилансин.

Сибирь ва Ўрта Осиёнинг энергетика системаларини Европа энергетика системаси билан бirlaштириш, 500, 750 ва 1150 минг вольт қучилишли магистрал электр узатиш линиялари қуриш йўли билан мамлакатнинг тутаё энергетика системасини вужудга келтириш ишлари давом эттирилсин.

Энергетика ускуналарининг техникавий-иқтисодий қўрсаткичларини яхшилаш таъминлансин, бунинг учун 500 минг киловатт қувватли ва маневр қилиш имкониятлари каттароқ бўлган энергетика блокларини ўзлаштириш, гидро аккумуляция қилувчи электростанциялар ва газ турбинали установақалар қуриш тезлаштирилсин.

Электростанцияларда ёқилгининг сарфланшини салмоғи камайтирилиб, шу электростанциялар бераётган электр энергиянинг ҳар бир соатига ишлатилаётган ёқилгининг миқдори 1980 йилда 325—328 граммга туширилсин.

Электрэнергетикада меҳнат унумдорлиги 27-29 процент оширилсин.

Нефть саноатида 1980 йилда қазиб олинаётган нефть, шу жумладан газ конденсатини ҳам бирга олганда, 620—640 миллион тоннага етказилсин.

Нефтьнинг табиий ресурсларидан фойдаланиш яхшилансин, қатламлардан олинаётган нефть миқдори оширилсин, битумли қатламларнинг нефтини чиқариш олиш борасида илмий-тадқиқотлар ва тажриба-саноат ишлари амалга оширилсин.

Тармоқчи техника билан қайта қуrolлантириш, нефть конларида технология жараёнини комплекс равишда автоматлаштириш ва автоматлаштирилган бошқарув системаларини жорий қилиш давом эттирилсин, беш йилликнинг охирига бориб шундай конлардан қазиб олинаётган нефтининг миқдори жамини қазиб олинаётган нефть ҳажмининг камида 85 процентига етказилсин.

Янги нефть конларини ишта тушириш тезлаштирилсин, нефтни тўплаш, тайёрлаш ва ташини объектларини қуришда заводда асатган блок-комплект установақалардан кенг фойдаланилсин.

Пармалаш ишларининг самарадорлиги оширилсин. Пармалаш тезлигини қулайтириш, универсал монтажлашнинг мумкин бўлган пармалаш установақаларини жорий қилиш долотларининг, заёой дивалгетларининг, юзичи учун ишлатиладиган сувоқликларининг янги турларини, ётқизиб ва пармалаш учун ишлатиладиган гоат мустаҳкам трубапарини жорий қилиш йўли билан, шунингдек ишларни ташкил этишини яхшилаш ва кон қудуқларини ўзлаштиришнинг прогрессив методларини қўлланиш йўли билан кон қудуқларини қуриш муддатлари 25-30 процент қисқартирилсин.

Нефть газининг ноёбу бўлиши анча камайтирилсин ва 1980 йилда 43-45 миллиард кубометр миқдордаги нефть газидан фойдаланиш таъминлансин. Газни қайта ишлаб бевучи заводлар қуриш тезлаштирилсин.

Нефть саноатида меҳнат унумдорлиги 28-30 процент оширилсин.

Нефтин қайта ишлаш саноатида нефтни бирламчи қайта ишлаш ҳажми 25-30 процент қулайтирилсин. Нефтни қайта ишлаш технологиясини тақомиллаштириш, янги технология жараёнини, самарали катализаторларни, прогрессив ускуналарни жорий қилиш таъминлансин.

Юксак даражада оқитилиб билинганлар, дизель ва авиация учун ишлатиладиган ёнилғиларнинг таркибда олтингургут кам бўлган турларини, ароматик углеводдорларни ишлаб чиқариш, мойлаш учун ишлатиладиган юқори сифатли мойларни ишлаб чиқариш қулайтирилсин. Нефтни чуқур қайта ишлаш ва иқлимчан қайта ишлаш жараёнининг салмонини ошириш таъминлансин. Микробиология саноатининг ахтиёкларни учун сувоқ парадиналарни катта тоноақини қилиб ишлаб чиқариш ва ювадиган синтетик воситалар ишлаб чиқариш ташкил этилсин. Нефть химияси ҳам ашёсини ишлаб чиқариш ва унинг ассортименти кенгайтирилсин.

Ассосан мураккаб ва йирикалаштирилган технологик установақалар қуришга ўтилсин. Нефтни қайта ишлашнинг нефть маҳсулотларини қўлаб истеъмол қиладиган районларга яқинлаштириш таъминлансин.

Нефтни қайта ишлаш саноатида меҳнат унумдорлиги 39—41 процент оширилсин.

Газ саноатида 1980 йилда газ қазиб чиқариш 400-435 миллиард куб метрга етказилсин. 35 минг километр чамаси газ қувурлари ишта туширилсин. Нефть ва табиий газда конденсат, олтингургут, гелий ва уларнинг таркибидagi бошқа компонентларини олиш йўли билан нефть ва табиий газдан комплекс равишда фойдаланилсин.

Ер ости газ омборларини ассосан мамлакатнинг ёқилгини энг кўп истеъмол қиладиган районларда қуриш давом эттирилсин, газни ва нефти чиқариб олинган конлардан шу мақсадлар учун мумкин қадар кўпроқ фойдаланилсин.

Газ ва газ конденсатини қазиб олиб ташини, қайта ишлаш ва сақлашнинг, шу жумладан ченка Шимол шароитида ҳам қулайлиш учун прогрессив техникавий воситалар ва методлар ишлаб чиқилсин ва жорий қилинсин. Газнинг кон қудуққа оқиб келишини тезлаштирадиган янги методлардан газни қўлаб чиқариб олишга тайёрлайдиган автоматлаштирилган блокин установақалардан фойдаланиш йўли билан ҳар доим кўп миқдорда газ бериб турини муқарар бўлган кон қудуқлар қуриш, диаметри 1400 миллиметр ва ункондан ҳам кўпроқ бўлган ҳамда магистрал газ қувурлари ҳам бўлмаган қувурлардан магистрал газ қувурларни адегалатур ўрнатилган компрессор станциялар қуриш қўзда тутилсин. Газ қувурлари ётқизиш учун энг тежамли трасаларни таянла олиш таъминлансин. Ташкилий-техникавий тадбирларни амалга ошириш, компрессор станциялар соини ва қувватини қулайтириш ҳисобиға газ қувурларидан фойдалашнинг самарадорлиги оширилсин.

Мамлакатда газ билан таъминланган автоматлаштирилган тўташ системасини барпо қилиш давом эттирилсин. Газни ташини олишнинг принципаал равишда янги турларини яратинида доир илмий-тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишлари тезлаштирилсин.

Газ саноатида меҳнат унумдорлиги 43-45 процент оширилсин.

Қўмир саноатида 1980 йилда қўмир қазиб чиқариш 790—810 миллион тоннага етказилсин.

Техника ва технология кенг миқёсда тақомиллаштириб борилаини ва шу асосда қўмир қазиб чиқаришни қулайтириш суръатларини тезлаштириш, қўмирнинг сифатини яхшилаш, тармоқ ишининг самарадорлигини янада ошириш таъминлансин.

Мамакатнинг шарий районларида очиқ усулда қўмир қазиб олиш ишлари кенг авж олдирилсин.

Келгусида ёқилғи-энергетика ресурсларини анча қулайтириш мақсадида ишлаб турган Донецк, Кузнецк, Караганда, Печора ва бошқа қўмир ҳавзаларини ривожлантириш билан бир қаторда Жанубий Екутистон қўмир ҳавзасини ҳам ривожлантириш тезлаштирилсин. Канск-Ачинск ёқилғи энергетика комплексини тейроқ барпо қилиш ишлари ҳамда Экибастуз ҳавзасини қўлироқ ўзлаштириш ишлари авж олдириб юборилсин.

Мамлакатнинг Европа қисмида ёнилғи сланецлар қазиб чиқариш ривожлантирилсин.

Иштибаи паст ва иштибаи тил юққа қатламларда қўмир қазиб олиш учун керакли ускуналарнинг механизациялаштирилган комплексларини ишлаб чиқиш ва қўлаб ишлаб чиқаришни ўзлаштириш тезлаштирилсин, қўмир қазиб оладиган комбайнларни, қўмир юкайдиган машиналарни ва қўмир саноати учун керакли бошқа ускуналарни ишлаб чиқариш қулайтирилсин.

Қўмир ва сланец саноати корхоналарида меҳнат қилиш учун ҳафсиз шароитини таъминлайдиган янги воситалар ишлаб чиқилсин ва жорий қилинсин. Қўмирни одамнинг иштироисиз қазиб берадиган воситаларни яратини борасида илмий-тадқиқот, конструкторлик ва эксперимент ишлари кўчайтирилсин.

Қўмир саноатида меҳнат унумдорлиги 22—24 процент оширилсин.

Қора металлургияда 1980 йилда 160—170 миллион тонна пўлат ва 115—120 миллион тонна таёйр прокат ишлаб чиқариш таъминлансин.

Металл маҳсулотларининг сифати анча яхшилансин, хиллари қулайтирилсин ва шунинг ҳисобиға 1980 йилда халқ хўжалигида 5—6 миллион тонна металл тежалсин. Металла маҳсулотларининг самарали турларини: совуқ усулда ёйилган прокат листларини, қоплама прокат листларини, қайрилган прокатларни, термик усулда ишланганда мустаҳкамланган прокатларни, капроқ легирланган пўлат прокатларни,

зангламайдиган пўлат листларини ва совуқ усулда ёйилган трансформатор пўлатларини, замонавий, мураккаб легирланган тез қирқувчи пўлатларни ва совуқ усулда ёйилган пўлат ленталарини ишлаб чиқариш 1,5—2 баравар қулайтирилсин.

Гоат мустаҳкам қувурлар, аввало, нефть саноати учун керакли мана шундай қувурлар ишлаб чиқариш ҳамда туташтириш турлари янгиҳа бўлган, юққа қувурлар ишлаб чиқариш, совуқ усулда қатанка қилинган динам пўлат, юқори сифатли металл буюмлар, темир порошоклар ҳамда легирланган пўлат ва қотишмаларининг порошокларини, таркиби анчи қотишмаларни, шунингдек металл керамика ишлаб чиқариш анча қулайтирилсин. Шу тарғли соёоини кенг балгалар каталири, усти қопланган нефть-газ қувурларини ишлаб чиқариш ташкил этилсин. Озин-оғбет маҳсулотлари соллинадиган идишлар учун туғуна ишлаб чиқариш қулайтирилсин.

Тармоқчи техника билан қайта қуrolлантириш амалга оширилсин, маъжуд металлургия агрегатлари модернизация қилинсин ва янги қудратли металлургия агрегатлари ишта туширилсин.

Металл ишлаб чиқариш ва унинг сифатини яхшилашнинг прогрессив усуллари: пўлатни кислородли конверторларда, электр печларда, вакуум, электр шлак, плазма, электрон нур ёрдамида пўлатни қуишш ва қайта эритиш, узалуксиз қуишш усуллари, сувоқ пўлатни синтетик шлаклар, инерт газлар билан ва пелдан ташқарида вакуумлаш методи билан ишлаш усуллари тақомиллаштирилсин ва кенг жорий қилинсин. Металлургия саноатида кислород ва табиий газдан фойдаланишнинг янада қулайтириш таъминлансин. Металлни термик усулда ишлаш қувватлари ривожлантирилсин. Вевосита қайта тиклаш методи билан рудалардан темир олиш технологиясин, шунингдек оксидланган темир рудаларни бойитиш ва темирни ажратиб олишнинг тежамли усуллари саноат миқёсда ўзлаштирилсин. Прокат ишлаб чиқаришга сарфланадиган пўлатнинг салмоғи камайтирилсин.

Кон-руда корхоналарини қуриш тезлаштирилсин, тайёрланган юқори сифатли металлургия ҳам ашёсин ишлаб чиқариш, шу жумладан темир руда оқитиларини ишлаб чиқариш 2,3 баравар қулайтириш таъминлансин, товар рудалар таркибидagi темир миқдори қулайтирилсин, қора металл парчаларини тайёрлаш яхшилансин. Домна ва пўлат эритиш учун керакли шлакларни қайта ишлаш қулайтирилсин.

Қора металлургияда меҳнат унумдорлиги 23—25 процент оширилсин.

Рангли металлургияда алюминий, мис ва никель ишлаб чиқариш 1,2—1,3 баравар, титай ишлаб чиқариш 1,4 баравар, шунингдек легирланган, ноёб, қимматбаҳо металллар, иқлимчан рангли металллар ишлаб чиқариш ва олмослар қазиб олиш қулайтирилсин.

Электрон, электротехника саноати ва бошқа тармоқлар учун чала ўтказиғи материал, айнисса тоза ва махсус материаллар ишлаб чиқариш ривожлантирилсин.

Гоат чидамли янги қаттиқ қотишмаларни, углеводди ва бошқа хил маҳсулотларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин. Металл қирқувчи асбоблар учун қаттиқ қўйилмалардан гоат анчи пластиналари ишлаб чиқариш анча қулайтирилсин.

Металл маҳсулотларининг сифати яхшилансин ва хиллари қулайтирилсин, рангли металллар прокатининг янги тежамли профилларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин. Қуишш ва прокат қилиш методларини қўшиб ишлатини йўли билан мис катанкалар, алюминий ленталар, фольгалар, қувурлар ва прокатининг бошқа турларини ишлаб чиқариш кенгайтирилсин.

Рангли металлургия корхоналарини реконструкция ва техника билан қайта қуrolлантириш давом эттирилсин. Норильск кон-металлургия комбинатини янада ривожлантириш таъминлансин ва шу комбинат ҳам ашёсидан рангли металллар ишлаб чиқариш қулайтирилсин, юксак даражада самарали бошқа катта саноат комплексларини қуриш тезлаштирилсин.

Рангли металлургиянинг, айнисса, қўроғошин-руҳ, мис, вольфрам-молибден ва олтин қазиб олиш саноатининг ҳам ашё базасини ривожлантириш тезлаштирилсин. Иш унуми юксак даражада бўлган машиналар ва механизмлардан фойдаланиб рудаларни очиқ усулда қазиб олишнинг янада ривожлантириш таъминлансин, ер остидаги кон ишларида ўзюмар ускуналарнинг замонавий комплексларини ва вибро техникани қўлланиш кенгайтирилсин.

Рудалардан рангли металлларни ажратиб олиш қулайтирилсин ва ҳам ашёдан комплекс тартибда фойдаланиш даражаси оширилсин. Рудаларни конлардан қазиб олиш чоғидagi ноёбдурликни камайтирилсин, рудаларни бойитишнинг юксак даражадаги самарали схемалари гидро металлургия ва бошқа прогрессив технология жараёналари жорий қилинсин.

Рангли металлургияда меҳнат унумдорлиги 23—25 процент оширилсин.

Химия ва нефть-химия саноатида маҳсулот ишлаб чиқариш 60—65 процент қулайтирилсин.

Химия саноатида тармоқдан чиқадиган препорцияларни яхшилаш ҳамда вужудга келтирилган қувватлардан тўлароқ фойдаланиш талоблари амалга оширилсин.

1980 йилда минерал ўғитлар ишлаб чиқариш 143 миллион тоннага етказилсин (шу жумладан ем ханшанка қўшилган химиявий моддалар ишлаб чиқариш 5 миллион тоннага етказилсин). Ўғитлар таркибидagi тўйимли моддаларнинг ўртача миқдори 40 процентдан кам бўлмасин. Фосфатли ўғитлар ишлаб чиқарувчи қувватларни қулайтириш тезлаштирилсин. Омхита ва мураккаб ўғитлар ишлаб чиқариш қулайтирилсин. 1980 йилда қишлоқ хўжалиги учун азотли, фосфорли ва калийли ўғитлар ишлаб чиқариш ва бу ўғитлар ихтисослаштирилган транспорт воситаларида идиносиз ташини ва қуруқ ҳолида бир-бири билан аралаштириш учун қулай бўлган донадор ҳолда бўлиш таъминлансин.

Усимликларни ҳимой қилишининг химиявий воситаларини ишлаб чиқариш ва уларнинг хиллари анча кенгайтирилсин.

Синтетик смолалар ва пластмассалар ишлаб чиқаришни 1,9—2,1 баравар қулайтириш қўзда тутилсин, пластмассаларнинг сифати ва хизмат қилиш муддати оширилсин. Полимер материалларининг, аввало конструкторлик учун керакли материалларининг янги турларини ишлаб чиқариш қулайтирилсин.

1980 йилда 1450—1500 минг тонна миқдорда химиявий тодалар ва иллар ишлаб чиқариш таъминлансин. Рўзгор учун керакли ва сифати яхшиланган тодалар ва илларнинг хиллари қулайтирилсин. Модули юксак даражада бўлган тодалар, текструланган иллар, юксак сифатли буюқлар ва лак бўёқ материаллари ишлаб чиқариш қулайтирилсин.

Синтетик қауучук ишлаб чиқариш 1,4—1,6 баравар қулайтирилсин, шу билан бирга табиий қауучуқнинг ўрнини тўла равишда боса оладиган қауучуқлар ишлаб чиқариш илдамлик билан қулайтирилсин.

Шиналар ишлаб чиқариш 35—40 процент қулайтирилсин ва бу шиналарнинг юриш сифатини янада ошириш таъминлансин. Радикал конструктория шиналар улуғин анча қулайтирилсин. Резина техника буюмлари ишлаб чиқариш кенгайтирилсин ва сифати яхшилансин.

Магнит ленталар ва электр изоляция материаллари, фото ва киноленкаларининг сифати оширилсин ва уларни ишлаб чиқариш қулайтирилсин.

Халқ хўжалигининг кам тоинажли химия маҳсулотига, шу жумладан, айнисса тоза материалларига, полимер материалларига қўшилганган химиявий моддалар, тўқима қўмақчи моддаларга, консервантларга, катализаторларга ва бошқа маҳсулотларга бўлган талабларини энг кўп даражада қондириш таъминлансин.

Маший химия буюмларини, шунингдек халқ истеъмоли молларини қадоклаш ва ўраш учун керакли пленкаларини ва бошқа хил материалларини, дорин-дармон препаратларини ва медицина буюмларини ишлаб чиқариш кенгайтирилсин; тури ва сифати яхшилансин. Ассосий технология асбоб-ускуналарининг унумдорлигини оширини таъминлайдиган юксак унумли катализатор системалар жорий этилган ҳолда янги ишлаб чиқариш жараёналари яратилсин.

Ҳар бирининг қуввати кўп миқдорда бўлган агрегатларни химиявий реакциалар энергисидан энг кўп даражада фойдаланиб узалуксиз ҳолда давом этадиган бир босқичли технология жараёналарини жорий қилиш йўли билан химия саноатини техника жиҳатдан кенг миқёсда қайта қуrolлантириш давом эттирилсин.

Химия саноатида меҳнат унумдорлиги 59—61 процент оширилсин.

Минерал-хом ашё ресурсларини, биринчи галда кон қауучуқ корхоналар ишлаб турган районларда ва мамлакатнинг янгидаан ўзлаштирилган районларида янада қулайтириш мақсадида геология-қидириш ишлари анча кенгайтирилсин.

Фойдалан қазилмаларини қидириб ва текшириб аниқлаш ишларининг иқтисодий самарадорлиги ва шу қазилмалар запасларини тайёрлаб қуиш сифати оширилсин. Текшириб аниқланган минерал-хом ашё запасларининг кончилиқ саноат тармоқларини ривожлантириш суръатларига нисбатан пиддамлик билан ўстирилсин таъминлансин.

Авало Обь дарёсининг ўрта қисмига туташган ерларда ва Тюмень областининг шимолида, Шарий Сибирда, Екутистон АССРда ва Коми АССРда, Архангелск областини, Ўрта Осиёда ва Қозогистон ССРда (Касий бўйи ботини) нефть, табиий газ ва конденсат чиқадиган янги конларни

топиш ва текшириб аниқлаш тезлаштирилсин. Мамлакатнинг Европа қисмида конларни ишлатиб турган районларда нефть ва газнинг текшириб аниқланган қўшимча запасларини тайёрлаб қуиш таъминлансин. Денгиз ва океанларнинг шельф зоналарида биринчи навбатда нефть ва табиий газ топиш мақсадида геологик қидириш ишлари кенг авж олдирилсин. Қосланадиган ва энергия олиш учун ишлатиладиган кўмир конларини айнисса СССРнинг Европа қисмида текшириб аниқлаш, қора ва рангли металлургия учун осонлик билан бойитиладиган рудаларни, қимматбаҳо металллар ва олмосларни, атом энергетикаси ҳамда минерал ўғитлар ишлаб чиқариш учун керакли хом ашёларни, шунингдек ер ости суварини қидириб топиш ишлари қулайтирилсин.

Геология қидириш ишларининг техника билан таъминлансин даражаси оширилсин, иш унуми юксак бўлган янги ускуналар, автоматлаштирилган пармалаш установақалари, аппаратлар, асбоблар вужудга келтирилсин ва ишлаб чиқаришга жорий қилинсин. Прогрессив геофизика ва геохимия методларини қўлланиш, геологик тадқиқотларнинг космис воситаларидан ва баландликда ишлатиладиган аэро воситаларидан фойдаланиш кенгайтирилсин.

Халқ хўжалигининг барча тармоқларини техника билан қайта қуrolлантириш неғиз бўлган **машинасозлик**ни янада ривожлантириш таъминлансин. Машинасозлик ва металл ишлаш маҳсулотлари ишлаб чиқариш беш йил ичида 1,5-1,6 баравар қулайтирилсин.

Ишлаб чиқарилаётган машиналар, ускуналар ва приборларнинг сифати анча яхшилансин, уларнинг техникавий даражаси, иш унуми ва пишиқлиги ва фойдаланиш чоғидagi хавфсизлиги оширилсин. Хом ашё келиб тушадиган бошқаб то уни тайёйр маҳсулот ҳолида ортиб юборишгача бўлган бутун технология қилин комплекс равишда механизациялашга ва автоматлаштиришга имкон берадиган машиналар ва приборларнинг тугал системаларини яратини ишлари давом эттирилсин. Принципиал равишда янги технология жараёналар учун ускуналарни ишлаб чиқиш ва жорий қилишга алоҳида эътибор берилсин. Техникавий жиҳатдан асқириб қолган маҳсулотини ишлаб чиқариш ўз вақтида тўхтатилсин.

Халқ хўжалиги учун энг кўп самарали бўлишига эришиш, қувватнинг (унумдорлигининг) муайян миқдорига сарф бўладиган қимматлиқ камайтириш машиналарини, приборларини, аппаратларининг янги конструкторияларини яратиш чоғидagi энг муҳим талаб бўлиши лозим.

Машинасозлик ишлаб чиқаришини интенсификаштиришга доир комплекс чоралар амалга оширилсин. Буюмларни, ускуналарни ва деталларни стандартлаштириш ва унификация қилиш, технология жараёналарини типизациялаш асосида тармоқ ичида ва тармоқлараро ихтисослаш кучайтирилсин ва кенгайтирилсин.

Умуммашинасозликда қўлланиладиган маҳсулотини ишлаб чиқаришнинг ихтисослаштириш жадал суръатлар билан ривожлантирилсин.

Машинасозликнинг техника билан қайта қуrolлантиришини тезлаштириш мақсадида металл ишлайдиган янги ускуналар ассосан машинасозлик корхоналарига юборилверсин.

Машиналарнинг, механизмларнинг ва ускуналарнинг янги турлари лоийхалаш чоғида прогрессив ечимларни қўлланиш, қора металл прокатининг тежамлироқ профилларини ва бошқа конструкторион материалларини қўлланиш, металл ишлаш методларини тақомиллаштириш ҳисобиға машинасозликнинг ҳамма тармоқларида металлдан фойдаланиш самарадорлиги оширилсин.

Машинасозликнинг тайёрлаш базасини янада ривожлантириш ва ихтисослаштириш қўзда тутилсин. Юксак даражада анчи зағотовчанлик олишнинг таъминлайдиган, шунингдек қуиш, темирчилик ва пайвандлаш ишларида, талваниз усулда қоплаш цехларида меҳнат унумдорлигини анча оширини ва меҳнат шароитини яхшилашнинг таъминлайдиган ускуналарнинг автоматлаштирилган комплекслари жорий қилинсин. Кондициялаштирилган иқлим ва шамоллатиш ускуналари ишлаб чиқариш қулайтирилсин.

Ишлаб чиқаришнинг бутун технология жараёнига оид мураккаб ускуналарнинг комплексларини ассосан монтаж қилиш ва саноат станокларидан ўтказио етказио беришни ташкил этиш, шунингдек унинг қуввати (унумдорлиги) лойиҳадаги мувофиқ даражаға етган тақдирдагина шу ускуналар ва комплексларни буюртмачига топшириш қўзда тутилсин.

Машиналар ва ускуналарни марказлаштирилган тартибда ремонт қилиб бериш бундан бўён ҳам ривожлантирилсин. Халқ хўжалигининг машиналарини запас қисмларига, ускуналарга, приборлар ва аппаратларга бўлган ахтиёқчи техникавий нормалардаги мувофиқ равишда тўла қондирилсин.

Машинасозликда ва металл ишлаш саноатида меҳнат унумдорлиги 1,5 баравар чамаси оширилсин.

Энергетика машинасозлигида 500 ва 800 минг киловатт қувватли энергия блокларини зарур миқдорда ишлаб чиқариш таъминлансин. Булар ораман ёйилиш билан ишлайдиган электр станцияларнинг осавий блоклари бўлиб қолсин лозим, шунингдек катта гидравлик турбиналар ва газ турбиналари ишлаб чиқариш таъминлансин.

Атом электр станциялари учун иссиқлик нейтронлари билан ишлайдиган реакторларни ва уларга керакли турро агрегатларини қўлаб ишлаб чиқариш ташкил этилсин ва шу агрегатлардан ҳар бири қувватининг бир миллион киловаттдан кам бўлмаслик таъминлансин. Иссиқлик нейтронлари билан ишлайдиган атом энергия блоклари 1,5 миллион киловаттга бўлиб атом энергия блоклари учун комплект ускуналар ишлаб чиқариш ташкил этилсин.

Қувватлардан тўла фойдаланиш ва маъжуд корхоналарни реконструкция қилиш, янги заводлар қуриш асосида, шунингдек айрим ускуналар ва деталларни саноатнинг бошқа тармоқлари билан биргаликда ясаш бўйича кооперацияни кенгайтириш асосида атом машинасозлигини ривожлантириш тезлаштирилсин.

Электр энергетика учун ёқилгини сақлаш жиҳатидан тежамли бўлган ва қуввати 250 минг киловаттга етадиган бут-газ установақалар, шунингдек энергияга талаб жуда кучайган пайларда бу талабни қондироқ учун қуввати 100 минг киловаттгача бўлган газ турбинали энергетика установақалари ишлаб чиқариш ташкил этилсин. Зўр куч билан ҳаво бериб турадиган машиналар ишлаб чиқариш қулайтирилсин, электр энергетиканинг ва бошқа тармоқларининг шу машиналарга бўлган талаблари тўла қондирилсин.

Олисида турбо бошқариладиган подвалсин ва йирик блок ҳолида бўлган газ турбинаси ва электр билан ишлатиладиган 6—25 минг киловатт қувватли автоматлаштирилган газ суриб бевучи агрегатларининг янги конструкториялари ишлаб чиқилсин, тажриба-саноат ускуналари яратилсин ва уларни қўлаб ишлаб чиқариш ташкил этилсин. Янгидаан яратилаётган ва газ сўриб берадиган агрегатларнинг моторресур анча оширилсин, уларнинг у ремонтдан бу ремонтгача ишлаш даври икки-уч баравар қулайтирилсин.

Оғир машинасозлик ва транспорт машинасозлигида: пўлатни узалуксиз қуиш берадиган қудратли станоклар ва прокат тайёрлаб берадиган агрегатлар; ҳажми 400 тонналик конверторлар; металлни иссиқ ва совуқ ҳолида узалуксиз прокат қилиб берадиган ва иш унуми юксак даражада бўлган станалар, автоматлаштирилган технология жараёни узалуксиз бўлган ва программа воситасида бошқариладиган қувурларни пайвандловчи ва прокат қилиб қувур тайёрловчи агрегатлар; металлларни термик, химиявий, электр химиявий усулда ишлаш ҳамда прокатларини ва қувурларини занглашган сакловчи моддалар билан қоплаш ишларини бажарадиган ускуналар пўлатни вакуумлаштирувчи установақалар яратини таъминлансин.

Рангли металлургия учун технология ускуналар ва механизация воситаларни яратини тезлаштирилсин. Ассосий ишларни ҳам, қўмақчи ишларни ҳам бажариш тўла равишда автоматлаштирилган,

1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари

(Давоми).

Микроэлектроника, лазер техникасини кенг қўллаганига асосланган приборлар ва радиоэлектрон аппаратларнинг янги турларини яратиш ва ишлаб чиқариш таъминлансин. Қишлоқ хўжалик ахтиёрлари учун, агроф муҳитининг ҳолатини контрол қилиб туриш учун керакли приборлар ишлаб чиқариш кенгайтирилсин. Илмий тадқиқотлар учун, инженерлик ва бошқарил меҳнатни механизациялаш учун приборлар ва ускуналар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин. Тасвирни тагин ҳам ёруғроқ қилиб берадиган медицина рентген апаратларини ишлаб чиқариш таъминлансин.

Маҳсулотни ишлаб чиқариш, ҳисобга олиш ва унинг сифатини контрол қилиб туриш жараёнида фойдаланиладиган приборларнинг аниқлиги ва шиқлиқ даражаси оширилсин. **Автомобиль саноатида** 1980 йилда 2,1—2,2 миллион автомобиль, шу жумладан 800—825 минг юк автомобиллари ишлаб чиқариш таъминлансин. Йамоат транспорт учун автобуслар, кўп юк кўтаралдиган автомобиллар, шу автомобилларга тўрқаладиган принциплар ва ярим принциплар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин. Қон қазини саноати учун 75—120 тонна ва ундан ҳам кўпроқ юк кўтаралдиган автосамосваллар ва самосвал автопоездлар ишлаб чиқариш ривожлантирилсин. Автомобилларнинг техникавий даражаси, сифати ва ишлатилиш кўрсаткичлари анча оширилсин. Автомобилсозликда дизелларни қўллашни кенгайтирилсин. Бақузавот автотягачларнинг ва газ турбиналари ўрнатилган, йўлсиз жойларда юрадиган кўп ўқли автомобилларнинг янги конструкцияларини яратишга киришилсин. Автотранспорт воситаларининг шиқлиқлигини янада ошириш ва ресурсларни кўпайтириш, уларга кўрсатиладиган хизматнинг сермеҳнатлигини камайтириш ишлари давом эттирилсин.

Қишлоқ хўжалиги, савдо, маиший хизмат, соғлиқни сақлаш, саноат, қурилиш ва бошқа тармоқларнинг талабларини ҳисобга олиб, автомобилларнинг ихтисослаштирилган типлари ва уларни ишлаб чиқариш кўпайтирилсин. Шунингдек турли иқлим зоналари ва табиий шароитлар учун махсус автомобиллар ишлаб чиқариш кенгайтирилсин. Қишлоқ жойлари учун юриш имконияти оширилган енгил автомобиллар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Автомобиль моторларидан чиқадиган газлар билан ҳаво ҳавасизини булғанишини камайтирадиган транспорт ва бошқа воситалар яратиш ишлари қўйлатилсин. Биринчи гада катта шаҳарларнинг автохўжалиқларини газ баллонли автомобиллар билан таъминламоқ учун бундай автомобилларини ишлаб чиқариш кенгайтирилсин.

Автомобильларнинг запас қисмлар билан таъминлаш учун тармоқнинг маҳсулотини қўйлатиришга қаратилган тадбирлар комплекс амалда оширилсин. Автомобилларнинг капитал ремонт қилишни ташкил этиш, шунингдек градашларга қарашиб енгил транспортга техникавий хизмат кўрсатишни ташкил этиш анча ахшилансин.

Подшипник саноати, айниқса махсус приборлар ва таркиби аниқ подшипниклар ишлаб чиқариш ривожлантирилавсин.

Трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлигида 1980 йилда тракторлар ишлаб чиқариш 580—600 минг донага ва уларнинг жамини қуввати 55 миллион от кучига етказилсин. Энергияси кўп тракторлар ишлаб чиқариш ривожлантирилавсин, ҳар бир тракторнинг қуввати оширилсин.

1980 йилда деҳқончилик учун 2,8 миллиард сўмлик қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқариш кўзда тутилсин. Ғалачилик хўжалигини ва далазкорлиқни комплекс механизациялаш ниҳонсига етказили, пахта, картошка, полиз экинлари, сабзавот, мева, резавор ва бошқа экинларни парварил қилиш ва ҳосилни йиғиб-териб олиш ишларини механизациялаш даражасини янада ошириш учун зарур машиналарни ишлаб чиқариш анча ривожлантириш таъминлансин.

Ишлаб чиқарилаётган ўриш-йиғиш машиналарининг қишлоқ хўжалиги маҳсулотини сифатини сақлаб қолдишларини таъминлашга алоҳида эътибор берилсин.

1980 йилда 125 мингта «Нива», «Колос» ва «Сибиряк» гадала комбайнлари ишлаб чиқарилисин. Ўсимликларни ҳимоя қилиш химиявий воситаларини қўллашни, пичанзорларни, ялловларни ахшиллаш, тупроқнинг шамол ва сув эрозиясига қарши кураш ишларини ва тоғлик ерлардаги деҳқончилик ишларини механизациялаш учун иш унуми юксак даражада бўлган машиналар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

К-700 ва Т-150 типдаги тракторларнинг техникавий имкониятларидан тўлиқроқ фойдаланиш учун қишлоқ хўжалик машиналари ва принциплар ишлаб чиқариш кенгайтирилсин. Тракторлар, комбайнлар ва бошқа машиналарнинг сифати ва шиқлиқлиги оширилсин.

Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш учун машинасозликда 1980 йилда машиналар ва ускуналар ишлаб чиқариш 2,2 миллиард сўмликка етказилсин. Ихтисослаштирилган чорвачилик комплекслари ва фермалари учун керакли техникани ишлаб чиқариш кўпайтирилсин. Техникани ишлатишдаги пухталиги ва унинг форозияга чидамлиги оширилсин. Ўт талқони тайёрлаш, озуқаларни дондор қилиш ва брикетлаш учун иш унуми юксак даражада бўлган машиналар ва ускуналар ишлаб чиқариш ривожлантирилавсин. Фермалардаги ишларни ва озуқа тайёрлаш ишларини комплекс механизациялаш даражасини ошириш мақсадида сифат жиҳатдан янги машиналар, шу жумладан ўзимбар машиналар яратиш ва уларни ишлаб чиқаришни ўзлаштириш кўзда тутилсин.

Тупроққа минерал ва органик ўғитлар, оҳақли материаллар солиш учун машиналар ва ускуналар ишлаб чиқариш кенгайтирилсин, шундай ўғит ва материалларни тупроққа сочадиган катта тонаажли машиналар ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин.

Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлик саноатида саноат, қишлоқ хўжалиги, мелiorация, уй-жой, йўл қурилишдаги ишларни комплекс механизациялаш учун машиналар системаси яратиш, гидравлика ва автоматикани кенг қўллаган ҳолда ҳар бирининг қуввати кўпроқ бўлган машиналар яратиш ва уларни ишлаб чиқаришни ўзлаштириш таъминлансин.

Магистрал автомобиль йўллариини тескорлик билан қуриш учун янги ускуналар ва машиналарни қўллаб ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин ва ташкил этилсин. Метрополитен ва тоннелларни қуришда ишлатиладиган янги, янада тақомиллашган проходка шчитларини ишлаб чиқариш таъминлансин.

Магистрал нефть қувурларини қуриш суръатларини ва сифатини оширишга таъминлидиган махсус қурилиш техникасини ишлаб чиқариш ташкил этилсин.

Цементни куруқ усулда ишлаб чиқариш учун юқори унумли автомат технологияли линиялар яратилсин. Деворбон, томга ёпиладиган руслонли материаллар, нуруда қурилиш материалларини, санитария-техника-фаянснинг, иссиқлик ва товуш ўтказиладиган, минерал-мокидга эслалган материаллар, керамика ва табиий тошдан тайёрланган қурилиш материалларини ишлаб чиқариш жараёналарини тўла механизациялаш учун керакли ускуналарни қўллаб ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин.

Механизациялаштирилган қурилиш-монтаж инструментлари ва қурилиш-пардозлаш машиналарининг омонклатураси кенгайтирилсин ва техникавий даражаси оширилсин.

Асосий ёғот тайёрлаш ишларини кўп меҳнатни қўлланмай баяришга имкон берадиган, ёғот тайёрлаш ва оқизиш учун ишлатиладиган иш унуми юксак даражада машиналар ва ускуналарнинг комплексларини ишлаб чиқариш ташкил этилсин.

Маиший хизмат кўрсатиш корхоналари учун ва турар-жой коммунал хўжалиги учун, айниқса, /шаҳарларини, ишлаб чиқариш ва савдо биноларини тозалаш ва санитари якиҳатдан озода тутиш ишларини комплекс механизациялаш учун машиналар ва ускуналар, шунингдек ёнгича қарши техникани ишлаб чиқариш янада ривожлантирилсин.

Енгил саноат ва озиқ-овқат саноати учун машинасозликда технология ускуналари ишлаб чиқариш 1,3—1,4 барабар кўпайтирилсин.

Енгил саноатда ишлаб чиқариш жараёналарини комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш учун янги ускуналар ишлаб чиқариш, шу жумладан автоматлаштирилган бошқарув системаларига аса бўлган ва аспирация даражаси оширилган ва шовинини минимал даражада келтирадиган станоклар ва апаратлар ишлаб чиқариш кенгайтирилсин.

Қўйдагиларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин: пахта ва янгир поя толасини дастлабки қайта ишлаш учун керакли тақомиллаштирилган ускуналар; тайёрлаш-йиғириш ускуналари; жун ва химиявий тоғалардан калава ип тайёрлаш учун ҳамда пахтадан катта номерли калава ип тайёрлаш учун шиемо-механикавий йиғириш машиналари; таякувчилик саноати учун кўп системали трикотаж машиналар ва махсус ускуналар; тўқилмасдан тайёрланадиган материаллар ишлаб чиқариш учун автоматлаштирилган лоток линиялари; урчуқсиз тўғув станоклари ва мураккаб тўғитган ва кенг ассортиментдаги газламалар ишлаб

чиқаришнинг таъминлайдиган механизмлар комплекти, узлуксиз шакллантириш тўқийдиган тўғув машиналари; унификациялаштирилган узеллар кенг қўллашилган, шу жумладан шойиларни ва трикотаж полотноларини пардозлаш учун калава ипини ва тоғаларни босим остида бўлиш учун бўялар-дозлаш ускуналари; автоматлаштирилган йиғирув-тўғув корхоналари учун урчуқсиз ип йиғириш ва урчуқсиз тўқиш ускуналари асосида ишлайдиган комплектли ускуналар; химиявий тоғалар тайёрлаш учун иш унуми юксак даражада бўлган ускуналар.

Озиқ-овқат саноати тармоқлари учун иш унуми юксак даражада бўлган комплекс технологик ускуналар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин, бу ускуналарнинг техникавий ва шиқлиқ даражаси анча оширилсин. Қадоклаб, ўраб берадиган машиналар ва линиялар, узлуксиз ишлайдиган стерилизаторлар ва бошқа ускуналар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин. Қанд, гўшт, сўт, консерва, йон, ун-ерма, омухта озуқа ва бошқа саноат тармоқларидан автоматлаштирилган корхоналар ҳамда цехлар учун машиналар ва ускуналар яратиш ва ишлаб чиқариш ишлари аниқ одилрилсин. Шунингдек, колхоз ва совхозларда тез бузиладиган маҳсулотларни дастлабки қайта ишлаш асбоб-ускуналари ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Фотоаппарат полиграфия ускуналарини, офсет босмаси ва китоб тайёрлашда ишлатиладиган автоматик линиялар учун прогрессив машиналар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Ойна ишлаб чиқариш жараёналарини тўла механизациялаштироққ учун ускуналарни қўллаб ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин.

Совитиш жавонлари, оқватларни бутлаб ва жамлаб бериб турадиган механизациялаштирилган конвейер линиялари, идиш ювадиган машиналар, оёқ кийимларини ва устки кийимларини ремонт қилиб берадиган ва иш унуми юксак даражада бўлган ускуналар, шунингдек, савдо, умумий оқватларини ва маиший хизмат учун керакли замонавий техниканинг бошқа турларини ишлаб чиқариш кенгайтирилсин.

Технология ускуналаридан ҳар бирининг қуввати оширилсин.

Бинокорлик материаллари саноатини, қурилиш конструкциялар ва деталлари саноатини янада ривожлантириш кўзда тутилсин. Бинокорлик материалларини ишлаб чиқариш ҳажми беш йил ичиди 1,3 барабар кўпайтирилсин.

Янги бинокорлик материалларини, самарали йиғма қурилиш элементларини, қўйчилик қисми заводада тайёрланадиган, қурилишни индустриаллаштириш даражасини оширишни, ишлатиладиган материалларнинг миқдорини камайтириш ва қурилиш қимматини пасайтириш, шунингдек, бинолар ва ишпоотларнинг узоққа чидашини, қўйчиликларни кўп бўлишини ва архитектура жиҳатдан қўрқам бўлишини таъминлайдиган енгил ва тоқамли катта ўлчамли конструкциялар ва сифати ахшиланган буюмлар ишлаб чиқариш кенгайтирилсин.

1980 йилда цемент ишлаб чиқариш 143-146 миллион тоннага етказилсин. Ёнг янги технология асосида цементни куруқ усулда ишлаб чиқариш жадал суръатлар билан ривожлантирилсин. Цементнинг юксак маркали ва махсус турларини, тез қотадиган, қўчланадиган ва безак бўладиган турларини ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Ойна ишлаб чиқариш, шу жумладан ўлчамли дераза ойнаси, сайнал берилган, иссиқликдан сақлайдиган ойналар ва архитектура-қурилиш ойналари ишлаб чиқариш кўпайтирилсин ва уларнинг ассортименти кенгайтирилсин. Ойна лентасини икки босқичли қоллида тайёрлаб берадиган ва иш унуми юксак даражада бўлган жараёналар, ишца массасини юксак даражадаги температурада ипириши ва тахта ойнани қиришини механизациялаш жараёналари жорий қилинсин.

Пўтладан қурилиш конструкцияларини заповда тайёрлаб бериш 1,4—1,5 барабар, йиғма темир-бетон конструкциялар ва деталлари заводада тайёрлаб бериш 1,2—1,3 барабар ҳамда елимланган ёғоч конструкцияларини ишлаб чиқариш таъминан 6 барабар кўпайтирилсин. Заводада тайёрланадиган йиринк ва енгил қурилиш конструкциялари ишлаб чиқариш анча кўпайтирилсин.

Қурилишга нетадиған металл миқдорини камайтириш мақсадида юқори сифатли темир-бетон, шунингдек, асбест-цемент, пластмасса ва бошқа хил кувурлар, лавеллар, қурилиш конструкциялари ва металл ишлатиладиган бошқа буюмларни қўллаб ишлаб чиқариш ташкил этилсин.

Катта ўлчамли конструкциялар ва пардозлаш асбест-цемент буюмлари, рубероид, ишца рубероид ҳамда томга ёпиладиган ва кўпга чидайдиган енгил материалларнинг бошқа турларини, шунингдек иссиқ ва товуш ўтказиладиган самарали материалларини ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Санитария-техника ускуналари ва буюмлари, пардозлаш ва бетлаш материалларининг хили кўпайтирилсин, сифати оширилсин, ташки қўришини ахшилансин, керамика плиталар, табиий тошдан ясалган материаллар, говак тўлдирилган, қавакли бетовалардан ясалган буюмлар, ювилган ва фракционлашган нуруда, шунингдек маҳаллий қурилиш материаллари ишлаб чиқариш кўпайтирилсин. Қазиб олинатган бошқа материаллар билан қўйилдиб қийаётган хом ашёдан ва саноат қийтирлаган бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришда кенг фойдаланилсин. Деворбон материалларини ишлаб чиқариш механизациялаштирилсин ва автоматлаштирилсин. Чиний-фаянс саноати учун хом ашё ва материаллар қазиб чиқариш ва етказиб бериш кўпайтирилсин.

Бинокорлик материаллари саноатида меҳнат унумдорлиги 24—26 процент оширилсин.

Ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноатида маҳсулот ишлаб чиқариш 22—25 процент кўпайтирилсин. Сибирь ва Узоқ Шарк районларида ёғот тайёрлаш ва уни қайта ишлаш кенгайтирилсин. Айниқса, СССРнинг Европа қисмида ўрмон хом ашё ресурслари тагин ҳам рацоналроқ ишлатилсин. Тайёрланаётган ёғочдан фойдаланиш ахшилансин. Ёғоч қийтиларини, паст сифатли ёғочларини ва юмпоқ баргли дарактларнинг ёғочларини химиявий ва химия механика йўли билан қайта ишлаб берадиган қувватларни қўйлатиш тезлаштирилсин.

Мебель ишлаб чиқаришнинг 1,4—1,5 барабар қўйлатириш таъминлансин. Ишлатиш қийрилатётган мебелларнинг хилини қўйлатириш ва сифатини оширишга, уларни яқини ва қўйи-бичим қилишга алоҳида эътибор берилсин. Янги, техникавий тақомиллашган лойиҳалар бўйича стандарт уй-жой биналари ишлаб чиқариш, шунингдек аҳолининг ўсиб бораётган талабларини қондироққ учун бошқа ёғочсозлик маҳсулотларини ишлаб чиқариш анча кенгайтирилсин.

Қоғоз ва картон ишлаб чиқариш 15—25 процент кўпайтирилсин. Матбуот учун, информанларини автоматлаштирилган тарзда ишлаб чиқиш воситалари учун керакли қоғозларни, озиқ-овқат маҳсулотларини ва саноат молларини ўраб қўйиш ва қадоклаш учун қоғоз ва картонларини ишлаб чиқариш жадал суръатлар билан ривожлантирилсин. Қоғоз ва картон ишлаб чиқаришда макулатурадан кенг фойдаланилсин.

Ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноатида иш унуми юксак даражада бўлган замонавий ускуналар ва прогрессив технология жараёнлар жорий қилинсин.

Ўрмон ва ёғочсозлик саноатида меҳнат унумдорлиги 25-27 процент, целлюлоза-қоғоз саноатида 23-25 процент оширилсин.

Енгил саноатда маҳсулот ишлаб чиқариш 26—28 процент кўпайтирилсин. 1980 йилда газламалар ишлаб чиқариш 12,5—13,1 миллиард квадрат метрга, трикотаж буюмлар ишлаб чиқариш 1.800—1.900 миллион донага етказилсин. Газламалар типдаги тўқималадиган материаллар ишлаб чиқаришнинг 3,4—3,5 барабар, гиламлар ва гилам буюмлар ишлаб чиқаришнинг 2,1 барабар қўйлатириш таъминлансин. Ип ва жун калаваларини лойиқ ишлаб чиқариш ҳамда уларнинг сифати оширилсин.

Юқори сифатли газламалар, трикотаж ва тинилган буюмлар, пойабзал, кийим-кечақлар, табиий ва сунъий мўйиналардан тайёрланган буюмлар, омма кўп талаб қийаётган бошқа молларнинг янги турларини ишлаб чиқариш жадал ривожлантирилсин ва уларнинг хиллари қўйлатирилсин. Кийим, пойабзал, тўқимачилик буюмлари ва чарм галантерей ишлаб чиқариш учун зарур ассортиментдаги замонавий фурунтурлар ва пардоз материаллари ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Молларнинг сифатини анча ошириш, янги химиявий тоғалар ва илларни, полимер материалларни, юқори сифатли бўёқларни кенг қўллашни ҳисобига ва шу молларни доимий янгиллаб туриш ва уларнинг ассортиментиини ахшиллаш таъминлансин. Турли ёшдаги барча аҳоли гуруҳларининг эҳтиёжларини қондиршини ҳисобга олиб кийим ва пойабзалнинг турли рангданги хилма-хил моделларини, фасоналарини тайёрлаш учун синтетик тери, сунъий мўйна, шакли бузылмайдиган трикотаж полотнолар ва бошқа материаллар ишлаб чиқарадиган ва замонавий химиявий материаллар асосида ишлайдиган янги корхоналар вукужда келтирилсин.

Эстетика ва саноат санитариyasi талабларига жаавоб берадиган жомакор ва пойабзалларини ишлаб чиқариш кенгайтирилсин.

Спорт ва туристик моллар ишлаб чиқариш, мебель-безак материаллар ва тўр-гардин моллар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Корхоналарни техника билан қайта қурулантириш ва реконструкция қилиш, ускуналарни модернизация қилиш, иш унуми юксак даражада бўлган янги технология жараёнларини ҳамда ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва

автоматлаштириш воситаларини жорий қилиш асосида енгил саноат ишнинг самарадорлигини ошириш таъминлансин. Тўқичилик ва пойабзал саноатининг иш анча ахшилансин, корхоналарнинг ихтисослаштирилиши кенгайтирилсин.

Янги, замонавий буюмларни ишлаб чиқариш ва жорий қилишда, ишлаб чиқариш технологиясини ва уни ташкил этишнинг тақомиллаштиришда илмий-тадқиқот тапшиқлотларининг, моделлар тайёрлаб берувчи ва конструкция қилувчи ташкилотларнинг роли оширилсин.

Енгил саноатда меҳнат унумдорлиги 23—25 процент кўпайтирилсин.

Мадаиий-маиший ва рўзгор-хўжалик молларини ишлаб чиқариш 1,6 барабар қўйлатирилсин. Шу молларни ишлаб чиқаришнинг: электрон ва радио саноатида 3 барабар қўйлатириш, мудоффа саноатида 1,9 барабар, химия саноатида ва алоқа воситалари саноатида 1,8 барабар, электротехника саноатида, енгил саноат ва озиқ-овқат саноати учун машинасозлик тармоғида 1,6 барабар, авиация саноатида, приборсозлик ва қора металлургияда 1,5 барабар, автомобиль, ўрмон ва ёғочсозлик саноатида ҳамда бинокорлик материаллари саноатида 1,4 барабар, целлюлоза-қоғоз саноатида 1,2 барабар қўйлатириш кўзда тутилсин.

Маиший машина ва асбоблар учун запас қисмлар ишлаб чиқариш анча оширилсин.

Мадаиий-маиший ва рўзгор-хўжалик молларининг янги хиллари: рўзгорда ишлатиладиган музлатичилар, ҳажми 300 литргача бўлган ва автоматик равишда музи эритиладиган бир камерали ва кўп камерали ҳолоди-телевизорлар, кондиционерлар, рангли ва қўла олиб юрадиган телевизорлар, олий класс радио-приёмниклар ва радиолар, видеомагнитофонлар, кино-фото аппаратларлар, ишлатилиши тагин ҳам ўнғай бўлган газ ва электр плиталари, кир ювалитган ва даямлаб берадиган автомат рўзгор машиналари, хилма-хил чироқлар, юқори сифатли оқватларни асбоблари, сирланган ва чиний-фаянс идишлар, автомобильга керакли буюмлар ва транспорт воситаларини парварил қилиш учун керакли нарсалар, рўзгордаги ишни енгиллаштирадиган буюмлар ва аҳоли кўп талаб қийаётган бошқа молларни ишлаб чиқариш кенгайтирилсин.

Бог-сабзавотчиликда ишлатиладиган, анча тақомиллаштирилган инструментларни, янча уйларни иситиш ва сув билан таъминлаш учун керакли ускуналарнинг комплексларини, шунингдек қишлоқ аҳолисининг турмушини яхшилайдиган бошқа буюмларни омонвий ишлаб чиқариш ташкил этилсин.

Саноатнинг озиқ-овқат тармоқлари маҳсулотини ишлаб чиқариш 23—25 процент кўпайтирилсин. Озиқ-овқат маҳсулотларининг сифати, биологик қиммати ва лавзати анча оширилсин, уларнинг хиллари қўйлатирилсин.

Боғлар учун юқори сифатли хилма-хил оқват маҳсулотлари ва пархез оқват маҳсулотлари, концентрат, ярим фабрикат таомлар ва қулинари буюмлари, янги музланган сабзавотлар ва мевалар, тезлик билан тайёр оқват ҳолига келтириладиган консерва таомлар, мева-сабзавот шарбатлари, минерал сувлар ва пиволар ишлаб чиқариш тез суръатлар билан ривожлантирилсин.

Истеъмол қилиш учун ўнғай қилиб қадоклаб ва ўраб қўйилган озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

1980 йилда сотиладиган жамини гўштининг 80 процентга яқини совитилган гўшдан иборат бўлишига эришилсин. Мойи олинмаган сўт маҳсулотлари 1,2 барабар, пишлоқ ишлаб чиқариш 1,4 барабар, дудланган чўча гўштлари, сосискалар ва сарделлалар ишлаб чиқариш 1,7—1,8 барабар қўйлатирилсин.

Гўшт, сўт саноатида, шунингдек қанд, консерва саноатида ва махсусий харақтердаги бошқа саноат тармоқларида ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш ахшилансин. Ғоят тўқимчи оқват маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун қишлоқ хўжалик хом ашёсидан ва унинг таркибидagi фойдал моддалардан тўлиқроқ фойдаланилсин.

Озиқ-овқат маҳсулотларини ўраб берадиган янги воситаларни, махсус транспорт, шу маҳсулотларни идишсиз ташин воситаларини ҳамда уларни ташини ва сақлашниш бошқа прогрессив ускуналар ва воситаларини кенг қўллашни таъминлансин.

Иш унуми юксак даражада бўлган қадоклаб-ўраб ва қўйиб берадиган автомат линиялар, улуқсиз ишлайдиган терилар-заторлар, программа билан бошқариладиган автомат центрифугалар ва бошқа янги ускуналар кенг миқёсда қўлланилсин. Озиқ-овқат, гўшт ва сўт саноатидаги ҳолодильниклар ҳажми 1,3 барабар қўйлатирилсин.

Мойи олинган сўтин қайта ишлаб ҳосил қилинадиган маҳсулотлар, мойиди сўтининг ўрини босадиган маҳсулотлар, чорвачилик ахтиёрлари учун гўшт-суяк ва балқик унлари ишлаб чиқариш анча қўйлатирилсин.

Балидан тайёрланадиган оқват товар маҳсулотини (консервалар ҳам шунга қиради) ишлаб чиқариш 30—32 процент оширилсин.

Балиқ овлаш флотидан фойдаланиш самарадорлиги оширилсин, у иш унуми юксак даражада бўлган кемалар билан тўлдирилсин. Балиқ овлашнинг янги юқори самарали усуллари ва овлаш қурулловлари, балиқни ва деңгизнинг бошқа маҳсулотларини овлаш ҳамда технология жиҳатдан ишлатилиш механизациялаштирадиган ва автоматлаштирадиган ускуналар, приборлар тақомиллаштирилсин, ҳамда уларнинг янгилари яратилсин.

Дунё океани сувларида ов қилинадиган янги район ва объектиларни ўрганиш ва ўзлаштириш давом эттирилсин. СССР

IV. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

Қишлоқ хўжалигининг асосий вазифаси қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ўстириш ва унинг кўпроқ барқарорлигини таъминлаш, аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига ва саноатнинг хом ашёга бўлган эҳтиёжларини янада тўлиқ қондирини, қишлоқ хўжалик маҳсулотининг зарур давлат резервларини яратиш учун деҳқончилик ва чорвачилик самарадорлигини ҳар томонлама оширишнинг таъминлашдаги иборат.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотини етиштиришнинг ўртача йиллик ҳажми аввалги беш йилликка нисбатан 14—17 процент кўпайтирилсин.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш изчалик билан мутасил интенсивлаштирилиши, унинг моддий-техника базаси мустаҳкамлансин. Ишлаб чиқариш жараёналарини комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш, қишлоқ хўжалигини химиялаш ва ерларни мелiorациялаш кенгайтирилсин. Фан-техника ва илгор тажриба ютуқларини жорий этиш тезлаштирилсин. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва бошқариш формалари тақомиллаштирилсин. Хўжалиқлардо кооперациялаш, аграр-саноат бирикмалари ва корхоналарини тузиш деғизида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг янада ихтисослаштириш ва концентрациялаш амалга оширилсин.

Мамлакат ҳар бир районининг табиий шароитларидан янада рационал фойдаланишни назарда тутиб, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг жойлаштириш ахшилансин. РСФСРнинг қора тупроқли бўймаган зонасида қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг юқори суръатлари таъминлансин.

Ердаи, моддий техника воситалари ва меҳнат ресурсларидан фойдаланишни ахшиллаш чоралари қўйилсин, маҳсулот таннаҳи камайтирилсин. Беш йиллик мобайида қолхоз ва совхозлардаги меҳнат унумдорлигининг ўртача йиллик даражаси 27—30 процент оширилсин.

Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларининг сифатини янада ошири

1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари

(Давоми).

Нўхот, люпин, беда ва тарихида оқсил мўл бўлган бошқа экинлар майдони максимал кенгайтирилди. РСФСР ва Украинанинг маънубий районларида, Молдавияда ва Закавказье республикаларидаги сугорилган ерларда соя етиштириш ташкил этилсин. Ўрта Осиё республикаларида ва Жанубий Қозғистонда соянинг тегишли навлари етиштириш ва уни ўстириш технологиясини ишлаб чиқиш таъминлансин, шу мақсадда ихтисослаштирилган хўжаликлар тармоғи барпо этилсин, улар зарур техника билан қурол-латирилсин, минерал ўғит ва гербицидлар билан тўла-тўқ таъминлансин.

Далада ем-хашак етиштириш маданияти оширилсин. Экинлар озуқабоп экинлар ҳосилдорлигини ва табиий пичазорлар маҳсулдорлигини оширишга эришилсин. Серхосил, сугорилган пичазор ва яйловлар майдони, шунингдек саҳро ва ярим саҳро районидаги сув чиқарилган яйловлар майдонлари кенгайтирилсин.

Ҳамоат қорачилигининг ҳамда шахсий қорваси бўлган қолхозчилар, ишчилар ва хизматчилар хўжаликларининг эҳтиёжларини тўла қондириш учун дағал ва ширали озуқа етиштириш анча кўпайтирилсин. Ҳар бир қолхоз ва совхозда ем-хашакнинг эҳтиёт запаслари қамлаб қўйилсин.

Авалло дағал хашакни ўриб олиш, асраш ва молга беришга тайёрлаш вақтида уларнинг қиммати тўйимли моддаларга нобуд бўлишини камайтириш ҳисобига дағал хашак сифати яхшилансин. Ўт талқони, сенаж тайёрлаш, брикетлаш, емин дондор қилиш ва химиявий усулда консервация кенг жорий қилинсин. Ем-хашак етиштириш, ем тайёрлашдаги ишларни комплекс механизациялашга ўтиш тезлаштирилсин.

Озиқ-овқат, гўшт ва сут саноати чиқатларидан молга бериш учун тўлароқ фойдаланилсин. Сағдо, умумий оқват-лансин қорхоналарида ва аҳолида озиқ-овқат чиқатларини йиғиб олишни ташкил этиш яхшилансин.

Чорвачиликда чорва моллар ва паррандалар маҳсулдорлигини ошириш, уларни кўпайтириш, ем-хашакдан самарали фойдаланиш, чорва молларини асраш ва боқиш шароитларини анча яхшилаш, насликнинг иштини таъминлаштириш, муҳитни механизациялаш ва илгор технологияни жорий қилиш асосида гўшт, сут, тухум, кун ва бошқа турдаги маҳсулотлар етиштиришнинг анча кўпайтириш таъминлансин.

Гўшт етиштириш йилига ўрта ҳисобда 15—15,6 миллион тоннага (сўйилган вазнда), сут етиштириш 94—96 миллион тоннага, тухум етиштириш 58—61 миллион донга етказилсин.

Чорвачилик ва паррандачилик маҳсулотларини етиштириш ихтисослаштириш ва концентратлар ҳамда томонлама ривожлантириш, уларнинг аста-секин саноат негизига ўтиши таъминлансин. Давлат, қолхоз ва хўжаликлар чорвачилик комплекслари, механизациялаштирилган фермалар ва паррандачилик фабрикалари қурилиши, ишлаб турган чорвачилик ва паррандачилик фермаларини янги техника ва технологияни қўллангани ҳисобга олиб реконструкция қилиш кенгайтирилсин.

Еш қорамолларни жалал боқиб семиртириш, бройлер хўжалигини кенгайтириш йўли билан гўшт, айниқса мол гўшти ва парранда гўшти етиштиришни кўпайтириш таъминлансин. Гўшт етиштиришга ихтисослаштирилган чорвачилик ривожлантирилсин. Чўччақиликнинг интенсивлиги оширилсин, бу соҳа асосан гўшт етиштириш йўлидан ривожлантирилсин, шунингдек беқон чўча гўшти етиштириш кўпайтирилсин. Қолхозларда, совхозларда ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик қорхоналарида ситилар тугеи анча кўпайтирилсин, ситиларнинг сут маҳсулдорлиги оширилсин, подон урғиниб кўпайтириш анча яхшилансин. Қўй ва эчкилар тугеини янада кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш таъминлансин.

Пилдичилик, бутуқчилик, мўйна ҳавончилиги, қўвчилик, қўл балнчилик, асаларчилик, пилдичиликни ривожлантириш имкониятларидан тўлиқроқ фойдаланилсин.

Ветеринария хизмати яхшилансин, чорва молларининг касалта чалиниши ва нобуд бўлиши камайрилсин. Чорвачилик ва ветеринария охтибаслари учун биология ва химиявий терапия препаратлари, шунингдек, зарур асбоблар, ускуналар ва приборлар етказиб бериш кўпайтирилсин.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ҳарид қилишнинг қатъий пландарни приципи ва шу маҳсулотларни пландан ташқари давлатга сотган хўжаликларини оширилган наҳрлар жорий қилиш йўли билан раббатларнинг приципи сақлаб қоллинсин. Тайёрлов ташкилотларининг қолхоз ва совхозлар билан беш йил муддатга мўлжаллаб, ҳар бир йилдаги қўрсаткичлар алоҳида-алоҳида белгиланган ҳолда тузилган контрактация шартномаларида қатъий план бўйича, шунингдек пландан ташқари ҳарид қилинадиган маҳсулотлар ҳақми назарда тутилсин. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини контрактация шартномаларида бинов ҳарид қилиш таъминлансин.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотининг асосий турларини ҳарид қилишнинг ўртача йиллик ҳажмлари (пландан ташқари етиштирилган маҳсулот ҳисобга олинган ҳолда) қуйидаги миқдорларга етказилсин: дон — 90 миллион тонна, қанд давласи—89,5 миллион тонна, пахта — 8,5 миллион тонна, эгир толаси — 511 миң тонна, сабзавот — 17 миллион тонна, қартошка — 16,8 миллион тонна, ҳўл мева — 5,6 миллион тонна, узум — 5,4 миллион тонна, кунгабодар — 6 миллион тонна, чорва ва парранда (тирик вазнда) — 17,4 миллион тонна, сут — 60,5 миллион тонна, тухум — 34,3 миллион донга, жүн (ҳисобга олинган вазнда) — 511 миң тонна.

Тайёрлаш формалари таъминлаштирилсин, қолхозлар, совхозлар, тайёрлаш ташкилотларининг саноат ва савдо қорхоналари билан алоқалари кенг ривожлантирилсин. Тайёрланган маҳсулотларнинг сифати учун ва истеъмолчилар орасида реализация қилиниши учун уларнинг масъулияти оширилсин. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ташини ва асраш яхшилансин. Маҳсулотларни контейнерларда ташини жорий этилсин, уларни бевосита етиштирилган жойнинг ўзида қабул қилиш ва тайёрловчиларнинг транспортда ташини кенгайтирилсин. Тайёрлов ташкилотларининг моддий-техника базаси мустаҳкамлансин, янги тайёрлов пунктлари, элеваторлар, муҳоналар ва мева-сабзавот оморлари қурилиши ва мавжудлари реконструкция қилиниши таъминлансин.

Ерларни мелiorациялаш кенг миқёсда давом эттирилсин. Давлат капитал маблағлари ҳисобига 4 миллион гектар сугорилган ер ишга туширилсин, 4,7 миллион гектар ернинг захи қўриқилсин, қўл, ярим қўл ва тоғлиқ районларда 37,6 миллион гектар яйловга сув чиқарилсин.

РСФСР Европа қисмининг Жануби-Шарқий районларида, Шимолий Кавказда, Украина жанубида, Молдавияда, Қозғистонда, Ўрта Осиё ва Закавказье республикаларида сугорилган деҳқончилик майдонлари кенгайтирилсин. РСФСРнинг қора туғилган бўлмаган зонасида мелiorация ишлари юксак суръатлар билан олиб борилсин. Бولтиқ бўйи республикаларида, Польша паст текислигида ва Узоқ Шарқда ерларнинг заҳини қўчириш ишлари давом эттирилсин.

Шимол ва Сибирь дарёлари тармоқларидан бир қисмининг сувини Ўрта Осиёга, Қозғистонга ва Волга дарёси ҳавзасига бўриш проблемаси билан боғлиқ бўлган илмий-тадқиқот ишлари ўтказилсин ва шу асосда лойиҳалаш ишлари амалга оширилсин.

Мелiorацияга фан ва техника ютуқларини жорий этиш тезлаштирилсин, сув хўжалиги қурилишини ва сув хўжалиги ишшоотларидан фойдаланиш ишларини янада индустриялаш, сугорилишнинг илгор техникасини қўллансин, мелiorация

рация системаларини бошқаришни автоматлаштириш ва механизациялаш таъминлансин. Сув ресурсларидан янада самарали фойдаланилсин. Ишлаб турган мелiorация системаларининг техникавий ҳолати яхшилансин. Ерларни сугорилиш қилинган қўчириш системалари қурилсин ва мелiorация қилинган комплекс бўлиши таъминлансин. Барпо этилган мелiorация системаларининг сифати учун сув хўжалиги лойиҳалаш ва қурилиш ташкилотларининг масъулияти оширилсин. Сугорилгандаги ва захи қўрилган ерлардан юксак самарали фойдаланиш ҳамда шу ерларда қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини ҳар томонлама ошириш таъминлансин.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини химиялашнинг кўчатириш тадбирлари энчилик билан амалга оширилсин. 1980 йилга бориб қишлоқ хўжалигини минерал ўғит етказиб бериш 115 миллион тоннага ва химиявий озуқа қўшимчаси етказиб бериш 5 миллион тоннага етказилсин. Етказиб бериладиган минерал ўғитнинг умумий ҳажмида фосфорли, концентратияланган ва мураккаб ўғитлар салмоғи кўпайтирилсин. Минерал ўғитдан фойдаланиш самарадорлиги оширилсин, уни ташини, асраш ва ерга солиш вақтида нобуд қилиш қисқартирилсин. Минерал ўғитларни сақлаш учун механизациялаштирилган оморларни индустриал усулда ишлаб чиқилган енгил йиғма конструкциялардан фойдаланиб қуриш кенг авж олдирилсин. Қолхоз ва совхозларда агрохимия хизмати қўрсатиш системаси таъминлаштирилсин. 1980 йилда қишлоқ хўжалигини ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситаларини етказиб бериш 628 миң тоннага (шартли бирликларда), шу жумладан гербицидлар етказиб бериш 245 миң тоннага етказилсин.

Ўсимликларни ҳимоя қилиш хизматини таъминлаштириш ва мустаҳкамлаш чоралари қурилсин. Қишлоқ хўжалик экинларининг зараркунадаларига қарши курашнинг биология методларини янада ривожлантириш таъминлансин.

Шўр туғулроқ ерларни оҳақлаш, шўрқон туғулроқ ерларга гипс сочиш ва мелiorатив хизматдан ишлов бериш, торфдан органик ўғит тайёрлашда фойдаланиш соҳасидаги ишлар кенгайтирилсин.

Илмий-тадқиқот ташкилотларининг диққат-этибори қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаштириш, ихтисослаштириш ва концентратиялаш, уни индустриал негизга ўтказиш, қолхоз ва совхоз ишлаб чиқариши самарадорлигини оширишнинг асосий проблемаларини ишлаб чиқишга қаратилсин. Қишлоқ хўжалик экинларининг сифат жиҳатидан янги, анча серхосил навлари ва дўрагаларини етиштириш, чорва ва паррандаларини мавжуд зотларни таъминлаштириш ва янги соҳмақул зотларини етиштириш соҳасидаги селекция ишлари яхшилансин. Экинларни касалликлардан ва зараркунадалардан муҳофаза қилишнинг зарур воситаларини, шунингдек чорва молларини касалликдан сақлаш ва шу касалликларга қарши кураш воситаларини яратиш иши кўчатирилсин.

Қишлоқ хўжалик фанининг экспериментал ва тажриба ишлаб чиқариш хўжаликларининг моддий базасини жалал ривожлантириш тадбирлари амалга оширилсин. Селекция марказлари қуриш давом эттирилсин. Қолхозларда, совхозларда ва бошқа қишлоқ хўжалик қорхоналарида фан, техника ютуқларини ва илгор тажрибани ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш таъминлансин.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ишларининг барча комплексласи, шу жумладан ишлаб чиқариш, уй-жой ва маданий-маиший қурилишга ва техника сотиб олишга 171,7 миллиард сўм ҳажмида капитал маблағ, шу жумладан 115,7 миллиард сўм ҳажмида давлат капитал маблағи сарфлансин. Қолхозлар сарфлайдиган 56,7 миллиард сўм миқдоридagi капитал маблағ зарур моддий-техника ресурслари билан таъминлансин. Капитал маблағлардан биринчи галда қишлоқ хўжалигининг энг муҳим вазифасини ҳал этиш — дон ва техника экинларни етиштиришни кўпайтириш, чорвачиликни ва ем-хашак базасини ривожлантириш учун фойдаланилсин. Капитал маблағларнинг соқиб борилишига йўл қўйилмасин, объектларни қуриш муддати нормаларига қатъий риоя этилсин. Ишлаб турган ишлаб чиқариш объектларини реконструкция қилиш ишлари кенг йўлга қўйилсин.

Қишлоқ хўжалик объектларини лойиҳалаш яхшилансин, уларни қуришнинг смета қиймати арзонлаштирилсин, янада самарали тўла йиғма енгил қурилиш конструкциялари, илгор лойиҳалар ва технология ечимлари қўлланилсин.

Қишлоқда қурилиш ишларини олиб беришга давлат ва қолхозларда қурилиш ташкилотларининг ишлаб чиқариш базаси мустаҳкамлансин. Қурилиш максимал равишда индустриялашга эришилсин, ихтисослаштирилган қишлоқ қурилиш компаниялари тармоғи ва маҳаллий қурилиш материалларини ишлаб чиқариш ривожлантирилсин.

Қишлоқ хўжалигини янги техника асосида техника билан қайта қурулганлигини, ишлаб чиқаришнинг порок, индустрия методларини ва илгор технологияни жорий қилиш давом эттирилсин. Қишлоқ хўжалигининг машина-механизмлар билан таъминлансин янада яқдал ўстириш, қишлоқ хўжалик ишларини механизациялаш даражасини ошириш кўзда тутилсин. 1980 йилга бориб қишлоқда электр энергия истеъмол 130 миллиард киловатт соатга етказилсин.

Беш йиллик мобейнда қишлоқ хўжалигини 1 миллион 900 миңга трактор, 1 миллион 350 миңга юк автомобил, 538 миңга дон қомбайни, 1 миллион 580 миңга трактор прицепи, шу жумладан сенаж ташийдиган 200 миңга прицеп, 100 миңга экскаватор, 106,5 миңга бульдозер, 47,75 миңга скрейпер, 23 миллион сўмлик қишлоқ хўжалик машиналари, шу жумладан чорвачилик ва ем-хашак етиштириш учун 10,3 миллиард сўмлик қишлоқ хўжалик машиналари етказиб берилинсин.

Қолхоз ва совхозларда машина-трактор паркидан фойдаланиш самарадорлиги оширилсин. Қишлоқ хўжалик техникасини асраш яхшилансин, унинг муддатидан бераврт ҳисобдан чиқарилишига йўл қўйилмасин, қишлоқ хўжалигинидаги ремонт базасини янада таъминлаштириш ва ривожлантириш тадбирлари амалга оширилсин, машина ва ускуналарни ремонт қилиш ҳамда уларга техника хизмати қўрсатиш сифати яхшилансин.

Қолхоз ва совхозларда машина ва ускуналарга ихтисослаштирилган техника хизмати қўрсатишни жорий этиш ниҳоятга етказилсин. Машина-трактор паркиннинг ва асбоб-ускуналарнинг техникавий ҳолати ва ундан самарали фойдаланиш учун «Сельхозтехника» системаси қорхоналари ва ташкилотларининг роли ҳамда масъулияти оширилсин.

Қолхоз ва совхозларда меҳнатни ташкил этиш таъминлаштирилсин. Малакали механизатор кадрлар, чорвачилик ходимлари, мелiorаторлар ва оммавий сабадан бошқа кадрлар, ишлаб чиқариш бўлимақларининг раҳбарлари ва мутахассислари тайёрлаш кенгайтирилсин ва яхшилансин.

Қолхоз ва совхозлар шахсий-томоғра хўжалиги ишларида қишлоқ аҳолисига зарур ёрдам қўрсатилар.

Ўрмон хўжалигини ўрмонларнинг маҳсулдорлигини ошириш, ўрмонлар майдонининг ҳар гектаридан кўпроқ миқдорда товар ёғиб олиш, ўрмон ресурсларидан рационал фойдаланиш таъминлансин. Ўрмон хўжалигини техника билан қайта таъминлаш, уни химиялаш, асосий ўрмон хўжалигини ишларининг илгор технология схемаларини жорий этиш тезлаштирилсин.

Беш йиллик мобейнда давлат ўрмон фонднинг 10 — 1,1 миллион гектарлик майдонда ўрмонларни қайта тиклаш, 14 миллион гектар майдонда янги даракхотларнинг барпо этиш, 1,5 миллион гектар ботқоқ ўрмонзорларнинг заҳини қўчириш, 230 миллион гектар майдонда ўрмонзорлар барпо этиш ишлари бажарилсин. Ўрмонларни ёғиндан сақлаш ва уларни зарарли ҳашаротлар ва касалликлардан ҳимоя қилиш ишлари янада яхшилаш таъминлансин.

транспорт воситаларидан фойдаланишнинг яхшилаш, вагонлар, кемалар ва автомобилларнинг юк ортиш-тушириш ва техникавий операциялар вақтида бекор туришини камайтириш, уларнинг юк қўтариш қуввати ва сиримдан тўлиқроқ фойдаланиш, бўш юришини қисқартариш чоралари амалга оширилсин; ўринсиз юк ташиниш тугатиш, транспортнинг ҳар бир туридан яхшироқ фойдаланиш зарурлигини ҳисобга олиб юк ташинишнинг энг мақбул схемаларини ишлаб чиқиш давом эттирилсин. Юк ташиниш планларини бажариш ва юкларни сақлаш учун, шунингдек юк оқимларининг нормал йўналишларини, юк йўнатувчиларнинг, таъминот ва реализация органиаларининг масъулияти оширилсин;

транспорт ҳар хил турларининг баҳамжияҳат ҳаракат қилиш яхшилансин, юк ташиниш ташини этиш таъминлаштирилсин. Ҳафта ва сутта давомида юк ортиш-тушириш ишларининг янада бир маромада бўлиши таъминлансин; аввало кўп тоналиш контейнерларда, шунингдек панетларга солиб юк ташини ҳажми кўпайтирилсин. Транспортнинг ҳамма турларида ҳамда қорхоналар, қурилишлар ва ташкилотларнинг шох йўлларида юк ортиш-тушириш ишларини комплекс механизациялаш даражаси оширилсин.

Саноат транспорт ишларида ривожлантириш. Транспортнинг узлуқсиз ишлайдиган турлари — конвейер, тўрбордор, шу жумладан пневмоконтейнер ва омма транспорт кенг жорий этилсин. Саноат қорхоналарининг темир йўл транспортини тепловоз ва электровозлар ёрдамида ишлашга ўтказиш асосан тугаллансин. Турли йўлларда қарашли транспорт неҳларини бирлаштириш йўли билан саноат темир йўл транспортининг тармоқлари қорхоналари шохобчалари кенгайтирилсин. Мавжуд причалларнинг қуввати оширилсин ва қорхоналар, қурилишлар ва ташкилотларнинг янги механизациялаштирилган причаллари ишга туширилсин.

Транспортда ҳаракат хавфсизлигини янада оширишга доир тадбирларнинг ўтказилиши таъминлансин. Халқаро темир йўлларида ташиниш янада ривожлантириш кўзда тутилсин.

Ҳамма турдаги транспортда пассажирларга хизмат қилиш маданияти оширилсин.

Темир йўл транспортда энг кўп юк ташиниладиган йўлларида темир йўлларнинг поезд ўтказиш ва юк ташини қобилиятини янада кўпайтириш, сортровка ва юк станцияларининг қайта ишлаб қобилиятини ошириш ва юк вагонининг оборот вақтини қисқартариш таъминлансин. Юк ва пассажир поездларининг ҳаракат тезлиги оширилсин. Маршрутларда юк ташини ва юк поездларининг ўртача вазни кўпайтирилсин. Темир йўл транспортининг юк оборотини тахминан 22 процент ва пассажир оборотини 14—15 процент ошириш кўзда тутилсин.

Темир йўл тармоғининг энг серқатнов йўналишларида 2,8 миң километрни иккинчи из қурилсин. Темир йўлларнинг 2,5 миң километрни электрлаштирилсин ҳамда 16—17 миң километрни автоблэктивация ва марказий диспетчерлик ускуналар билан яхшилансин. Тахминан 3 миң километр янги темир йўл линияси ишга туширилсин. Байкал — Амур магистрали ва унга тутан йўллар қурилиш давом эттирилсин. Беш йиллик мобейнда темир йўл транспортига 2,2 миңга электровоз, 6,4 миңга секция миқдорида магистрал, 2,5 миңга секция миқдорида маневр тепловозлари, 388 миңга юк ва 16,6 миңга пассажир вагонлари етказиб берилинсин.

Темир йўл транспортини юк ортиш-тушириш ишларини комплекс механизациялаш даражаси 93 процентга етказилсин. Темир йўлларни жорий ремонт қилиш ишларини механизациялаш даражаси анча оширилсин.

Пассажир ташиниш ташкил этиш яхшилансин. Шаҳар атрофидagi ҳаракат қизғин бўлган темир йўл линияларини ва катта узелларни электрлаштириш иш давом эттирилсин.

Темир йўл транспортдаги меҳнат унумдорлиги 18 — 20 процент оширилсин.

Денгиз транспортини янада ривожлантириш, халқ хўжалигининг ташини савдо ва буюмлар юк ташинишга бўлган ва тобора ошиб бораётган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш кўзда тутилсин. Узоқ Шимол ва Узоқ Шарқ районларига юк элтиб бериш яхшилансин, транспорт хизматларининг экспорт қилиш ҳажми ва самарадорлиги оширилсин. Денгиз транспортининг юк оборотини тахминан 1,3 баравар ошириш таъминлансин.

Ассосан, аввало Восточный, Нагаево, Новороссийск, Туапсе, Ильичевск ва Архангельск портларида жами узунлиги 5,3 километр келадиган причаллари бўлган ихтисослаштирилган юк ортиш-тушириш комплексларини қуриш ҳисобига денгиз портларининг қуввати оширилсин. Қора денгизда Григорьевна лиманида янги порт қурилиш давом эттирилсин. Денгиз транспортдаги юк ортиш-тушириш ишларини комплекс механизациялаш даражаси 92 процентга етказилсин. Флот жами тоналиш тахминан 5 миллион тонна дельбат келадиган серумум қуруқ юк ташийдиган, енгил тўдрилиш ва аралаш юк ташийдиган кемалар билан тўдрилишсин. Ихтисослаштирилган қуруқ юк ташувчи флот — лесовозлар, контейнеровозлар, лихтеровозлар, трейлеровозларнинг, уйиб ортиладиган юкларни ташийдиган кемалар ва бошқа кемаларнинг салмоғи оширилсин. Шимолий денгиз йўлида ва музлайдиган портларда қатнов муддатини узайтириш чоралари қурилсин. Денгиз флоти кучли музвара кемалар билан тўдрилисин. Айниқса Узоқ Шарқ ва Қора денгиз ҳавзалари районларида кема ремонт базасини ривожлантириш ишлари давом эттирилсин.

Дарё транспорт аввало Сибирь, Узоқ Шарқ ва Узоқ Шимолда янада ривожлантирилсин. Дарё транспортининг юк оборотини тахминан 22 процент кўпайтириш таъминлансин. Жами узунлиги 6 километрга яқин келадиган механизациялаштирилган причаллар ишга туширилсин. Осетрово портини реконструкция қилиш тугаллансин. Маклак, Хабаровск, Комсомольск — Амур ва Печора портларининг юк ўтказиш қобилияти оширилсин. Нижневостокскада порт қурилсин. Беломор — Балтика навалини реконструкция қилишга киришилсин.

Дарё транспорт флоти кўп юк ташийдиган составлар, шаттак-тортувчи кемалар, кўп юк ташувчи юк тепловозлари

VI. КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Капитал қурилишда капитал маблағлар самарадорлигини ошириш, асосий фондларни янада кўпайтириш ва сифат жиҳатдан таъминлаштиришнинг, қурилиш ишларини планлаштириш, лойиҳалаш ва ташкил этишни яхшилаш, қурилиш муддатини қисқартариш ва таннарихни камайтириш ҳисобига халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида янги ишлаб чиқариш қувватларини тезроқ ишга тушириш ва ўзлаштириш таъминлаш асосий вазифадир.

Беш йиллик мобейнда халқ хўжалигини капитал маблағ сарфлаш 24—26 процент кўпайтирилсин.

Капитал маблағларини аввало фан-техника тараққиётини тезлаштириш таъминлайдиган объектлар қурилишга ҳамда ишлаб турган қорхоналарни техника билан қайта қурулганлиги ва реконструкция қилишга сарфлансин. Капитал маблағларнинг умумий ҳажмида асбоб-ускуналарга қилинадиган ҳаракат салмоғи оширилсин.

Капитал маблағларини, моддий ва меҳнат ресурсларини концентратиялаш, қурилиш ишлаб чиқаришнинг индустриал даражасини ошириш ва ташкил этишнинг таъминлаштириш йўли билан қорхоналар ва объектларни қуриш, кенгайтириш ва реконструкция қилиш муддатларини янги қисқартариш таъминлансин. Қурилишдаги ишларни бошлаб қўйилиши белгиланган нормативларга, унинг муддатларига ва тугалланган қурилиш нормативларига қатъий риоя этилсин.

Лойиҳа-смета иши яхшилансин, лойиҳа ечимларини юксак техникавий ва иқтисодий савияни учун лойиҳалаш-конструкторлик ва илмий ташкилотларнинг масъулияти оширилсин. Қурилишлар ва объектларни зарур лойиҳа-смета ҳужжатлари билан ўз вақтида таъминлаб турилсин. Лойиҳалар ва сметаларни ишлаб чиқиш ва экспертиза қилиш сифати яхшилансин, муддатлари қисқартирилсин. Лойиҳа ишларини планлаштириш ва қидирув-тадқиқот ишлари таъминлаштирилсин. Лойиҳа ва қидирув-тадқиқот ташкилотларининг моддий-техника базаси мустаҳкамлансин.

Аҳоли пунктларини, уй-йўл районларини, саноат ва ишшоотларни бўғид этишда қурилишнинг тежамлиги, ҳамда архитектуравий ва плавлантириш ечимларининг сифати оширилсин. Аҳоли пунктларини, ишлаб чиқариш қорхоналари ва бошқа объектларни қуришда ердан тежамли фойдаланилсин.

Қурилишларни қурилиш ва монтаж ташкилотларининг закараларга бинов, уларнинг лойиҳа ва сметаларга белгиланган эҳтиёжга мувофиқ умумдават моддий техника таъминоти органиал материал ресурслари билан таъминлаш кенгайтирилсин. Машинасаноат министрликлар ҳамда қорхоналарининг ўзлари ишлаб чиқарадиган асбоб-ускуналар

VII. ФАННИ РИВОЖЛАНТИРИШ

Совет фанининг асосий вазифаси табиат ва жамият қонуниятларини тадқиқ этишни янада кенгайтириш ва чуқурлаштиришдан, унинг коммунизм моддий-техника базасини қуришнинг ақтуал проблемаларини ҳал этишга қўмғағат ҳиссасини оширишдан, фан-техника тараққиётини жалдлаштириш ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишда, халқ фарсовонлар ва маданиятини юксалтиришда, меҳнатқилларнинг коммунист дунёқарашини шакллантиришдан иборат.

Илгиримой, табиий ва техникавий фанлар соҳасидаги фундаментал ва амалий илмий тадқиқотларнинг янада ривожланиши таъминлансин.

Олимларнинг бутун диққат-этибори фан-техника ва соқиял тараққиётининг энг муҳим проблемаларига жалб этилсин, экономика, маданият, фан ва фанинг ўзининг ҳам муваффақият, ривожланиш шу проблемаларнинг ҳал этилишига энг кўп даражада боғлиқ бўлади. Мамлакатнинг иқтисоди ва технологиясини юзугада келтиришнинг приципиал жиҳатдан янги йўллари ва имкониятларини очиб берадиган тадқиқотларни янада ривожлантириш кўзда тутилсин.

Илмий тадқиқотларнинг самарадорлиги ва сифати оширилсин. Фанининг ишлаб чиқариш билан алоқа формаларини янада таъминлаштириш таъминлансин. Илмий муваффақиятларни халқ хўжалигига жорий этиш тезлаштирилсин.

СССР Фанлар академиясининг мамлакатда олиб борила-

ри, шу жумладан дарёда ҳам, денгизда ҳам қатнай берадиган кемалар, кичик дарёларда юк ташийдиган оз тоналик кемалар, шунингдек пассажир кемаларининг анча муҳкамлаш ишлари билан тўдрилисин.

Ички сув йўлларидаги қатнов муддатини қайташтириш чоралари қурилсин. Дарё флоти музвара кемалар билан тўдрилисин. Дарё транспортдаги юк ортиш-тушириш ишларини комплекс механизациялаш асосан тугаллансин.

Тўрбордор транспортини янада ривожлантириш кўзда тутилсин. Беш йиллик мобейнда тахминан 15 миң километр нефть оқизиланган қурув ва камид 3,5 миң километр нефть маҳсулотлари оқизиланган қурув қуриб битказилиб, ишга туширилсин. Асосий магистрал қурув йўлларида технология жараёнларини бошқаришнинг автомат системаларини барпо этиш ва жорий қилиш таъминлансин.

7, 7 март 1976 йил

ОЗОД ЗАМОН ҚИЗИМАН

Комбинатимизда асосан хотин-қизлар меҳнат қилишди. Узоқ йиллар давомида шу коллективда фидокорона ишлаб келаётган ветеран тўқувчи Анна Сергеевна Верзелина яқинда «Шогирд — мураббийга тенглашсин» ишлари билан чиқди. Унинг бу ташаббусини Тошкент области партия комитети маъқуллади.

Комбинатимизда ўз бахтини меҳнатда топган аёллар сон-саносиз. Кўп йиллар шу корхонада тер тўқиб янгирувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Марҳамат Илдошева, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Буолма Жураева, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Лидия Павловна Казанцевалар шулар жумласидан. Ҳозир комбинатимизда мана шу зарбдор тўқимачиларнинг издошлари минглаб кишини ташкил этади.

Мен устозим Л. П. Казанцева нздан бориб, унинг касб-маҳорат сирларини кўнгил билан ўзлаштириб, ишлаб чиқаришда қувончли натижаларга эришсаман. КПСС XXV съезди шарафига пилдан ташқари 10 минг метр газлама тўқиб бериш юзасидан олган мажбуриятини ортиги билан адо этдим. Шу орада опа-сингил Виноградовалар номиди мукофоти олиш шарафига ҳам мулосар бўлдим. Эришган барча муваффақиятларимни устозларим, қолар, коллективимиз муваффақиятларим деб биламан.

Комбинатимиз ишчи ва хизматчилари тўқувчи беш йилликни муваффақиятли якунлаб, унинг беш йилликнинг дастлабки йили учун социалистик мажбуриятлар қабул қилди. Жумладан, маҳсулот реализация қилиш пилан 26 декабрда бажарилади, пилдан ташқари 2,5 миллион сумлик газлама тўқиб чиқарилади. Шундан 10 минг сумлиги давлат Сифат белгисини олган ва 60 минг сумлиги биринчи категорияли маҳсулотлар бўлади. Мана шу юксак марраларни қўзғаб меҳнат қилаётган ҳамкасб дўгоналарини, опа-сингилларини 8 март байрами билан муборакбод этамиз.

Д. ҚУЛМАТОВА,
Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси.

Эртага бутун дунёда таитана билан ишопланадиган 8 Март байрами Оқдўрон райидиги «Ленинизм» қолхонинг сўт соғуқис Шарофат Юнусова ҳам муносиб қарин олайти. У ўзига биритилган 15 боп снгрдан ҳар куни 8—10 литрга етказиб сўт соғиб олмақда.

ЭРТАГА—ХАЛҚАРО
ХОТИН-ҚИЗЛАР
К У Н И

ҲАЁТИМИЗ ГУЛЛАРИ

МЕҲРИ ДАРЁЛАР

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXV съезди ўз иштини муваффақиятли якунлаган, барча совет кишилари янги кўчга-тайрат, эфр кўтаринкилик билан ўзини беш йиллик вазифаларини бажаришга киришган мана шу қувончли дамларда биз халқаро хотин-қизлар куни — 8 март байрамини тантанали суратда ишопламолдамиз.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев съездда қилган ҳисобот докладыда совет хотин-қизлари меҳнатига юксак баҳо берди. «Халқимизнинг катта ишлари тўғрисида гапир эканмиз, бу ишларда совет хотин-қизлари қандай роль ўйнаётганлигини айтмасдан ўтиб бўлмайди», — деди у. — Ватанимиз ўз муваффақиятлари ва галабаларига қўи хижатдан хотин-қизларнинг фидокорлиги ва таланти тўғрйли эришди. Съездимиз иктимой ҳаётнинг ҳамма соҳаларида келажак учун белгилаб берадиган вазифаларини ҳал қилишга ҳам шонли хотин-қизларимиз, ҳет шубҳасиз, катта ҳисса қўшади».

Областимиз саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотлари, қолхоз ва совхозларда тўқизинчи беш йилда қандай муваффақиятлар қўлга киритилди. 1975 йилнинг август ойидеё саноат маҳсулоти ҳажми бўйича белгиланган беш йиллик план шараф билан адо этилди. Олдинги беш йилликка нисбатан тўқизинчи беш йилликда маҳсулот ишлаб чиқариш 53 фоцент кўйилди.

Пахтакорларимиз эришган ютуқлар ҳам барчани қувонтирмоқда. Маккажухори дони, шол, сабзавот, чорва маҳсулотлари еттиштириш ҳам анча кўйилди. Шу муваффақиятлар азизга областимизда 1975 йилда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўмаки билан байроғи тағдир этилди. Бу галабаларини кўлга киритишда хотин-қизларимиз катта роль ўйнади.

Областимиз халқ хўжалиги тармоқларида меҳнат қилаётган кишиларнинг 48,3 процентини хотин-қизлар ташкил қилади. Ҳозир Чирчиқ шаҳри саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларида меҳнат қилаётган аёлларнинг 5 миңдан ортиги коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли унвоига эгадир. 800 дан ортиқ аёл тўқизинчи беш йилликни муддатидан олдин бажариб, эл ҳурматига сазовор бўлди.

Ангрени хотин-қизлари ҳам коммунистик меҳнат ҳаракатида актив иштирок этмоқдалар. 900 га яқин хотин-қиз ҳозир коммунистик меҳнат зарбдори деган номга муассар бўлди. Темир-бетон буюмлари заводи коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи А. Корнилова, «Ўзбекшахтострой» трести пардозлаш бопқармаси коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи Л. Айхеле, сўт заводи коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи Л. Ханчина каби донгдор аёлларини ҳамма эъзозлайди. Ҳурмат қилади. Бекобод, Олмалиқ, Янгиўла шаҳар корхоналарида ҳам минглаб аёллар фидокорона ишламоқдалар.

КПСС XXV съезди ишида ўзбек аёлларининг ҳам иштирок этганлиги бизни қувонтиради. Улар орасида Чиноз районидиги Киров номи қолхоз бригадаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин мукофоти лауреати, ўзбекистон ССР Олий Совети депутаты Гурсуой Охунова ҳам бор эди. Т. Охунова бошлиқ донгдор бригада утган йили 85 гектар ерга чигит экиб, гектар бошига 61 центнердан пахта ҳосили олди.

ОНА ЖОНИМГА

Бугун тонгининг кўрки ўзгача,
Товланади гуллар ранго-ранг.
Ўзгачадир гўзал табият,
Ҳамма ёқда шўх кулгу, қаранг.
Онажоним, бердингиз қанот,
Тўғфа этай анвоини гуллар.

ДУГОНАЛАР

«Она ўз аласини қавел тилда айтмасин бир хил мақсадин кўзлайди» — фарзанди нинг бахтан бўлишини, жаҳонда тинчлик барқарор бўлишини истайдиган, — дейилган халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг конференцияларида боради.

Файзинисо Қўзиева меҳнат билан бахтдан тахт етган аёлларимиздан бири. У олти фарзанднинг онаси бўлишга қарамай, районда актив жамоатчи ва уста пахтакор сифатида ҳам шухрат қозонган. Файзинисо 1973 йилдан бую «Победа» қолхозида комсомол-ешлар бригадасига етакчилик қилиб келмоқда.

Кишиларнинг қалбига йўл топиб раҳбарлик қилишни, ўзгаларни ҳам ўзидек меҳнат қилишга даъват етатиладиган тўғайли эл орасида обур топан жузунда 78-Пушкин сайлов округинда Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди. Ўша йили Файзинисо бошчилик қилаётган комсомол-ешлар бригадаси ҳар гектар ердан 19 центнер урнига 42 центнердан хирмон кўтарди. Бу улкан хирмон пахтакорларнинг йил бўйи пешона тери тўқиб меҳнат қилишнинг натижасидир. Халқимиз Файзинисога катта

Меҳнатсевар аёл унинг беш йилликда ҳам эиммасига охирилган социалистик мажбурият қабул қилган ҳолда меҳнат қилмоқда. Унинг нияти КПСС XXV съезди қарорларини бажара бориб, янги беш йилликнинг дастлабки йилида ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил кўтаришидир. Шунинг учун ҳам бригада аъзолари қўлам энчи кампаниясига тайёргарлигини қизитиб юборди. Маҳаллий ўғитлар солиниб аҳоб суви берилган ерлар «ахирлен» қўйиб ётибди. Техникаларнинг ҳаммаси барана уруғи қадашга тахт қилиб қўйилган.

Бу ишларни урдада бригада комсомол-ешларига бахтиёр аёлларимиздан бири Файзинисо Қўзиева моҳирона раҳбарлик қилиб келмоқда.

Биз ҳам Файзинисо ва унинг сарфш дўгоналарини халқаро хотин-қизлар бирдамлиги куни — 8-Март байрами билан, чин қалбдан табриқлаймиз. Ишлариде, ҳаётларида, янги режаларини амалга оширишларида улкан зафарлар тилаймиз.

Э. ИСМОИЛОВ,
Бекобод райони.

ҚУТЛАЙМАН

Мен бугун меҳридаре онажонимиз ҳақида ҳикоя қилмоқчиман.

Биз онлада етти фарзандимиз. Онажонимиз бизни давримизнинг муносиб фарзандлари бўлиб етиштиришнинг истаидилар, ҳаммиз сиқидилдан меҳнат қилишга ўндайдилар. Ўзлари муассаси бўлган яхшилик ҳўшмуомалалик, одамийлик каби фазилатларга биз, фарзандларини ўргатиб келадилар.

Абдурахмон акамлар педагог, мактабда дарс берадилар. Рихсикхон онамлар шарафли касб эгаси — ишчи, Сайдилол акамлар — ижтисодиёт, «ЎзНИИПградоострой» илмий тадқиқот ва лойиҳалаш институтида илмий ходим. Сингилларини Зарифа, Ратно ва укам Собиржон мактабда таълим олишди.

Биз еттовимиз ҳам ўз ишхонамизда, мактабимизда ота-онамиз берган тарбияларини ҳаммиза оқлашга иттиладимиз. Биз онлада биринчегини воғта етапмиз. Ҳар биримиз оиламиздаги тарбияга назар ташлар эканмиз, бизни тўғри тарбиялаб воғта етказган меҳридаре оналаримиз билан фахрланамиз, уларни ҳаммиза ҳурмат қиламиз, чин дилдан эъзозлаймиз.

Ҳанифа ТўҒАЕВА,
Қўи Чирчиқ райони.

РЕКЛАМА
Эълонлар
ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ	ПРОГРАММА
10.00	Янгиликлар, 12.00 — Фигуралы ушш (бажон чемпионати), 13.30 — Қўшлоқ: янгиликлар, 15.00 — Музей ва кўргазма саллари бўйлаб, 15.55 — «Аёл ҳақида қисса» (бадан филми), 17.30 — Енгила атлетика: СССР — АҚШ, 18.00 — Киносаҳбатчилар кўрби, 19.15 — Мультифилм, 19.35 — Хоней: СССР — «Динамо» (Москва), 22.00 — «Вайт», 22.30 — «Ўзимизнинг одами» (бадан филми), ИКИНЧИ ПРОГРАММА, ТОШКЕНТ, 10.10 — Пилтисилар, 10.20 — Мультифилмлар, 19.45 — Телевизион театр, Л. Устинов, «Бўйланган орол» (2-қисм), 11.55 — «Она ҳақида қисса» (бадан филми), 13.10 — Ўзкан кўйлар, 14.00 — Вольебол: «Автобист» (Тошкент) — «Буреветник» (Киев), 16.00 — Ўзбекистонда болалар муносиб Бутунити-фой ҳафталигининг ёпилиши, 18.45 — «Ахборот», 19.00 — «Идеология ва ҳаёт» (тележурнал), 19.30 — Селекция — пахтачилик хизматида, 20.00 — Контерт, 21.00 — «Ахборот», 21.20 — «Экран хандаси», 22.00 — «Здоровье», 22.30 — «Беза хотинга совға (психомедия), УЧИНЧИ ПРОГРАММА, 17.00 — ФРУНЗЕ КРСРАТУВЛАРИ.

ХОТИН-ҚИЗЛАР БАЙРАМИ—БАҲОР БАЙРАМИ

Одатда шу куни мамлакатимизнинг шаҳар ва қишлоқларида ҳақиқий баҳор аяшаб кетади. У оналарга, рафиқаларга, опа-сингилларга, бирга меҳнат қилаётган ва таниш-билиш аёлларга тақдир этиладиган бинафшашаларда, поэтик минмоа яроқларда, қизил чинии гулларда аяса етади.

Халқаро хотин-қизлар байрами—8 Марта бағишланиб ўтказилган Тошкент жамоатчилиги тантанали Ингилйининг қатнашчилари ҳам гуллар билан кўтиб олдинди. 5 март куни Ҳамза номи театрга бўлган Ингилйини Тошкент шаҳар ик-

роия комитетининг ранси В. О. Қозимов очди.

Шу оқшом пахтакор, тўқувчи, олим, муаллима, врач, қурувчи аёллар — худлас болаларини тарбиялаётган, далада ишлаётган, станок ёнида турган ҳамма хотин-қизлар шаънига қўлдан-қўл самимий қўтловлар, эфгу тилаклар айтилди. Кечда қатнашган аёллар партия XXV съезида КПСС Марказий Комитети номидан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрқ Л. И. Брежнев қилган Ҳисобот докладыда хотин-қизларнинг фаолияти ва меҳнатига юксак баҳо берилганлиги тўғрисида миннатдорчилик билан гапирдилар. Бу баҳо ҳар бир меҳнатчи совет аёлга илҳом ва муваффақият бахш этади.

Ингилйинида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Рависнинг ўринбосари А. С. Абдали, республика Министрлар Совети Рависнинг ўринбосарлари Р. Х. Абдуллаева, М. Т. Гурсунов иштирок етдилар. Сўнгра болалар кеча қатнашчиларига концерт торқ қилинди. Концерда оилаи мадҳ этувчи шеърлар, баҳорини қўйловчи қўшиқлар янгради.

(ЎТАГ).

ДИЛЛАРГА ҚУВОНЧ

Юзларидан гул ўғимш унинг,
Бахт тугилмиш меҳр тағдирдан.
Иссиқ бағри кўшмш унинг,
Гўзалликлар эмиш қағдиди.

Пионер ўғил-қизлар қалбидан отилиб чиққан бу сатрлар меҳрибон онахонлар шаънига айтилган эди. Октябрь районидаги «Авангард» маҳалласи онахонлари, опа-сингиллари тўпланган 186-мактаб клуби бўйлаб шеър ва кўйлар баралми янгради. 8 Март байрами арафасида тўпланган Ингилйинида меҳрибон онахонларнинг меҳрибон онахонларини қўзғаб қўзғаларини низоҳ эттирди. Маҳалла комитети раиси Нисом ака Қозимов, пенсияер Қамаридил Нуридинов ва бошқа ўртоқлар коммунистик жаҳият қурилишида аёлларнинг роли ҳақида алоҳида тўхтайдилар.

Байрамга бағишланган кечда сўзга чиққан маҳалла активли Файон опа Омонжолова ўзбек аёли эришган озод ҳаёт, бахт ва соғдат учун партиямиздан миннатдор бўлиб гапирди. Кейин сўзларга қўй ва қўшиқлар улашиб кетди. Севикан хонандалар Коммуна Исмоилова, ака-ака Акмалхон ва Бобохон Сўбохновлар ўз қўшиқларида бахтиёр аёлларимизни мадҳ етдилар.

Ф. УСМОНОВА.

КИНО

Дельфин кўни — «КОМСОМОД 30 ПИЛЛИГИ» (қўндуз ва кечкурун), «ДОЗОНИСТОН» (куфот соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ЧАНҚА» (12.00, 14.00, 16.00).

Биринчи муҳаббатим — «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (куфот соатларда), «ЎЗОГИСТОН» (тоқ соатларда), «МОСКВА» (10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 19.30, 21.00).

Миллионини қандай уғирлаш керак? — «ЧАНҚА» (18.00, 20.30).

Бобби — САБЪАТ САРОНИ, (қўндуз ва кечкурун).

Сайха — НАВОНД номи (қўндуз ва кечкурун).

Июлган экспедиция — «ВОСТОК» (қўндуз ва кечкурун).

Полиция комиссари қоралайди — «НУКУС» (қўндуз ва кечкурун).

Гуллар — навбахор рамзи. А. Абалли фототюди.